

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 632878.

NAROČNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3867 - Bs. Aires.

AÑO (Leto) XII.

BUENOS AIRES, 14 DE NOVIEMBRE (NOVEMBRA) DE 1941 Núm. (Štev.) 40

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Vsi Slovenci se morajo združiti v Jugoslaviji

Podpredsednik jugoslovanske vlade dr. Miha Krek je imel 29. oktobra v londonskem radiu sfičeči govor:

"29. oktober 1918 je bil za slovenski narod dan vstajenja. Dne 3. oktobra istega leta so Avstrijci, Nemci in Turki zaprosili za mir na podlagi Wilsonovih 14 točk. Tri dni kasneje se je sestel v Zagrebu Narodni odbor Srbov, Hrvatov in Slovencev pod predsedstvom dr. Korošca, in 9. oktobra je vstopila v Odbor tudi Srbsko-hrvaška koalicija. Tiste dni je bil dr. Korošec povabljen na Dunaj. Cesar Avstro-Ogrske mu je tedaj ponudil federacijo. Toda veliki dr. Korošec mu je odgovoril z zgodovinskimi besedami: "Kasno je, Veličanstvo!" Dne 18. oktobra je Wilson sporočil narodu, da morajo sami odločiti glede svoje nove usode. Naslednjega dne se je Narodni odbor odločil za skupno državo. 28. oktobra je Avstro-Ogrska izjavila, da bo spoštovala vse Wilsonove točke. S tem je Avstro-Ogrska prenehala obstojati. 29. oktobra je Narodni odbor proglasil državo Srbov, Hrvatov in Slovencev ter izrazil željo, da se ta država združi s Srbijo in Črno goro. 31. oktobra se je pod predsedništvom Josipa Pogačnika osnovala prva slovenska vlada.

"Spominjamo se tega dne kakor srečnega sna, za katerega so naši dedje delali, za katerega so naši očetje delali, in ki smo ga mi doživeli. To je bil legendarno svetel zaključek svetel zaključek mračne in nesrečne zgodovine. Z eno besedo povedano — vse se je bilo spremenilo. Narod je bil srečen.

"Tistega dne sem bil v ljubljanski bolnišnici. Na soški, italijanski, fronti sem bil ranjen v roko. Ko sem ležal v postelji, so prihajali zdravniki in pripovedovali, da se bliža dan svobode. 29. oktobra sem pobegnil iz bolnišnice in šel v mesto. Na Kongresnem trgu se je bila zbrala velika množica. Živo mi stoji pred očmi pokojni nadškof, naš veliki narodni borec, dr. Bonaventura Jeglič. Govoril je ljudstvu z "Deželnega dvorca" in solze so mu kapale iz oči, ko je narodu sporočil, da ne dolguje več vernosti Avstro-Ogrski in da ima sedaj svojo lastno državo, kateri mora obljubiti zvestobo. Slovenski častniki so strgali s svojih uniform stare znake, njihove sablje so zalesketale v solncu in zaoril je vzklik: "Obljubljamo!" Dekleta so na ulicah delila navdušenemu narodu narodne trobojnice.

"Vsako leto so Slovenci praznovali ta dan. Tako tudi danes. Naj bo noč še tako temna, prišla bo zarja svobode. Kako smo bili slabo pripravljene v onih dneh! Varujmo se, da nas ne bo našel dan, ki stoji pred nami, prav tako nepripravljene! Cesar nismo dosegli leta 1918, moramo doseči sedaj!

"VSI SLOVENCİ V VSEH SLOVENSkih KRAJih SE MORAJO ZDružITI IN OSVOBODITI V NOVI JUGOSLAVIJI!

"V nas živi spomin na naše slavne borec dr. Kreka, dr. Korošca, dr. Tavčarja, dr. Žerjava, generala Majstra, Kristanov, Pogačnika in vseh drugih.

"SLOVENCİ! SPET BO VSTALA NAŠA SVOBODA! 29. OKTOBER 1918 SE BO POJAVIL V NOVEM IZDANJU."

Slovincem in Hrvatom iz Primorske v Argentini!

Slovenci iz Goriške in Tržaške ter Hrvati iz Istre in Reke, ki so bili po prejšnji svetovni vojni proti svoji volji odtrgani od jugoslovanske nacionalne države in vključeni v meje Italije, stoje v sedanjem strahovitem boju, ki ga bide svet, s srcem in z dušo na strani zavezniškega tabora, ker se bori za svobodo in pravico. Oni trdno verjejo v zmago nad silami zla, ki so sprožile sedanje klanje, in trdno pričakujejo, da jim bo ta zmaga prinesla osvoboditev iz italijanskega suženjstva. Slovenci in Hrvati v Italiji so že pred dvajsetimi leti začeli boj za obstanek proti fašizmu, ki jih je hotel nasilno raznaroditi. Čeprav jim je uničil vse narodne šole, vsa kulturna društva, razgnal inteligenco, zatrl ves tisk in vprospatil vse gospodarske organizacije, so Slovenci in Hrvati v Italiji ostali zvesti svojemu narodu in danes samo žele, da se po sedanji vojni združijo z ostalimi Slovenci in Hrvati ter s Srbi v skupni narodni državi.

PRIMORSKI SLOVENCİ IN HRVATI!

Naši bratje in naše sestre doma žive pod strahovlado, ki se je v vojni še poostrila. Ni jim mogoče, da bi pred svetom povedali, kaj čutijo, s kom so, kaj žele in kaj zahtevajo. Zato je dolžnost nas, primorskih izseljencev, da govorimo v njihovem imenu. V Argentini, tej svobodni in gostoljubni deželi, v katero smo se zatekli pred fašističnim terorjem, nas je 35.000 Slovencev in Hrvatov iz Primorske. Predstavljamo največjo primorsko izseljensko skupino in zato imamo ne samo dolžnost nego tudi pravico, da nastopimo v imenu zaslužjenih Slovencev in Hrvatov v Italiji.

V Buenos Airesu se je osnoval v okviru "Jugoslovanske Narodne Odbrane" "ODBOR SLOVENCEV IN HRVATOV IZPOD ITALIJE", kateri hoče organizirati primorske izseljence, da bodo z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago, sodelovali pri akciji za osvoboditev Tržaške, Goriške, in Istre, ter bo tolmačil na pristojnih mestih čustva jugoslovanske narodne manjšine v Italiji in upravičenost njenih zahtev po svobodi.

Dolžnost slehernega Slovenca in Hrvata iz Primorske je, da to akcijo podpre. Ničesar tujega ne zahtevamo. Nikogar nočemo vklepati v jarem, marveč hočemo samo, da bomo na Primorskem. na svoji zemlji, kjer smo v ogromni večini in kompaktno naseljeni, svoji gospodarji, in da bomo tam mogli živeti v svobodi in miru.

ROJAKI!

Napočila je naša ura. V ognju današnje vojne vihre je tudi zarja svobode za našo ljubljeno primorsko deželo. Podprite Primorski odbor! Prijavite se mu za sodelovanje! Pošljite svoj naslov na: "Primorski odbor", Corrientes 3114, Buenos Aires!

ROJAKI V NOTRANJOSTI! Osnujte pododbore in jih prijavite naši centrali!

Na delo za osvoboditev Primorske!

Za "ODBOR SLOVENCEV IN HRVATOV IZPOD ITALIJE":

Marij Medvešček, Ivo Mihaljević, Andrej Škrbec, Joso Defrančeski, Ivan Berginc

Rusi prešli v protiofenzivo

PRI MALOJAROSLAVCU POTIS KAJO NEMCE NAZAJ — LENINGRAD OBLEGAJO NEMCI ZE DVA MESECA, A GA NE MOREJO ZAVZETI — TEŽKE ITALIJA NSKE ZGUBE NA MORJU

Ruska vojska ni samo zadržala nemški naval proti Moskvi, marveč je sedaj prešla celo v protiofenzivo ter je pri Malojarslavcu začela potiskati nacistične divizije nazaj. Pri Volokolamsku se je Rusom posrečilo obkoliti številne nemške čete, dočim se boji pri Tuli niso še odločili. Vse kaže, da je ruski generalni štab spravljal na moskovsko fronto zadostna ojačenja v četah in materialu, ter s tem prekrizal račune Hitlerju, ki je upal, da bo Moskvo v dogled-

nem času zavzel. Iz poročil, ki prihajajo z bojišč, je razvidno da razpolagajo sedaj Rusi na moskovskem delu fronte z zadostno artiljerijo, številnimi tanki in močnim letalstvom, ki zelo aktivno nastopa proti nemškim oklopnim divizijam. Nevarnost, ki je grozila Moskvi, bo najbrž kmalu odstranjena. S tem se bo tudi izjalovila ofenziva, ki jo je Hitler sprožil v začetku oktobra in katere glavni namen je bil zavzetje glavnega mesta Sovjetske zveze.

Tega nemškega poraza ne bodo zlepa odtehtali uspehi, ki jih je Hitlerjeva vojska dosegla na Krimu, kamor se ji je posrečilo vdreti. Sebastopol, ki je tam najvažnejša ruska postojanka, ni še v preteči nevarnosti, in tudi če se Nemcem posreči predreti sedanje sovjetske obrambne črte na Krimu ter pritisniti proti Sebastopolu, ni nikakor izključeno da se bo ta krimska trdnjava mogla še dolgo braniti, kakor se je branila Odesa, ali kakor se brani Le-

ningrad, ki že dva meseca odbija nacistične napade.

Položaj na ruski fronti se je torej v mnogem izboljšal. Ves svet se čudi junaškemu odporu ruske vojske in temu začudenju sta dala izraz v svojih zadnjih govorih tudi Churchill in Roosevelt, ki sta obljubila, da bodo Anglija in Združene države storile vse, da bo njihova pomoč Rusiji čimbolj izdatna.

Hude udarce je dobila Italija te dni na Sredozemskem morju. Angleška vojna mornarica je pred nekaj dnevi prestrigla konvoj, ki ga je tvorilo deset prevoznih ladij, spremljanih po italijanskih vojnih edinicah. Vse prevozne ladje so Angleži potopili, ista usoda je doletela eno križarko tipa "Trento" ter še drugo manjšo vojno ladjo. Ostale vojne edince, ki so brž krenile proti najbližjemu italijanskemu pristanišču so na poti spet prestrigle angleške podmornice, ki so enega rusilca potopile, drugega pa težko poškodovala.

Dva dni pozneje so Angleži spet potopili štiri tovrne ladje in dve jadrenici ter poškodovali dve oboroženi trgovski ladji in dva transporta.

Ker so potopljene ladje vozile v Libijo vojaštvo in material za nemškega generala Rommela, ki povečuje italijanskim in nemškim četam v Afriki, pomenijo te zgube hud udarec za osiše. Verjetno je, da so Italijani in Nemci nameravali sedaj, na zimo, sprožiti novo ofenzivo proti Sueškemu prekopu. Zguba, ki so jo sedaj utrpeli, jim bo te račune najbrž prekrizala.

Jasno opozorilo Japoncem

Zastopniki Rusije, Združenih držav, Nemčije in Velike Britanije so spregovorili v teh dneh.

Stalin je povedal, da se bo Rusija do zadnjega borila proti nacističnim napadalcem in da v borbi ne bo odnehala, dokler ne bo sovražnik strl. Priznal je da je Rusija utrpela že velike zgube, vendar pa niti najmanj ne dvomi, da bo iz tega orjaškega boja izšla kot zmagovalka.

Roosevelt je spet jasno povdaril, da je usoda civiliziranega sveta odvisna od zmage nad nacizmom. Združene države bodo storile vse, da to zmago omogočijo. Za nadaljni razvoj dogodkov je nad vse važno, da bodo Združene države spremenile takozvani zakon o nevtralnosti. Njihove ladje bodo v bodoče smele voziti vojni material naravnost v pristanišča zavezniških držav in bodo smele biti oborožene za boj proti nemškim podmornicam, drugim vojnim ladjam in letalom.

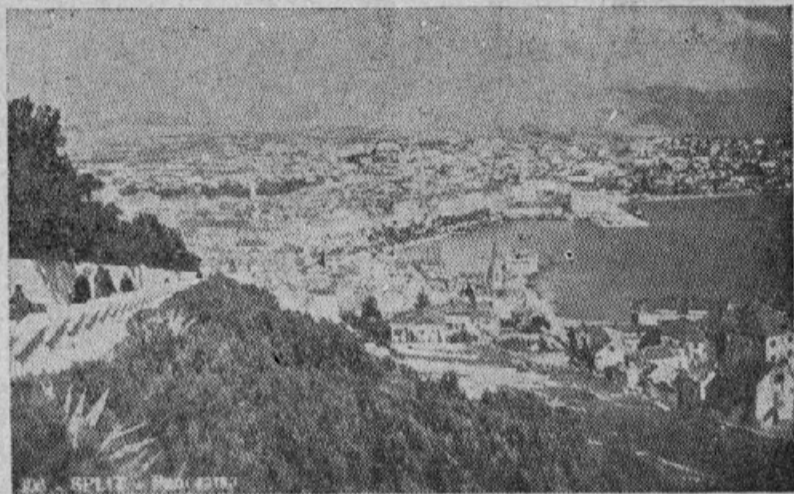
Obletnico monakovskega puča je nacizem praznoval v Hitlerjevi navzočnosti v znani monakovski oštariji, kjer se je skuhal nacional-socializem. Firer je seveda spet tolažil Nemce, da bodo zmagali, ni pa mogel obrazložiti, kako da Moskva še ni v nemških rokah, čeprav je pred petimi tedni obljubljal, da se bo to v kratkem zgodilo.

Važen govor je imel tudi Churchill. Povedal je da je angleško letalstvo sedaj po številu prav tako močno kakor nemško ter da se je sploh ves vojni položaj temeljito izboljšal za zaveznike. Gotovo v zvezi z govoricami, da bo Hitler spet enkrat ponudil Veliki Britaniji mir, je Churchill izjavil, da loči nemški

narod od ostalega človeštva ogromen potok krvi in da se Velika Britanija ne bo nikoli pogajala za mir ne s Hitlerjem ne z nobenim drugim zastopnikom nacizma. Končno je naslovil na Japonce, ki postajajo zmerom bolj navdušeni za nova vojna podjetja, zelo jasno opozorilo. Če se Japonska zaplete z Združenimi državami v vojno, bo eno uro kasneje v vojni tudi z Veliko Britanijo. Ali bodo Japonci to opozorilo razumeli?

Napad na Italijane v Splitu

V torek je bil v Splitu izvršen bombni napad na oddelek italijanske vojske, ko je, z godbo na čelu, prisostvoval ceremoniji dviganja italijanske zastave. Tri bombe so priletele med italijansko vojaštvo, ubile enega vojaka ter jih ranile 24. Ranjenih je bilo tudi 25 civilistov. Skoro ob istem času so neznanci

Industrijsko mesto Split v Dalmaciji, kjer je bilo te dni javno napadeno italijansko vojaštvo.

napadli s strojnicami vojaški kamion, v katerem se je vozil oddelek italijanskega vojaštva. Sedem Italijanov je bilo pri tem ranjenih.

Oba napada sta se izvršila, ko so Italijani v Splitu proslavljali 72. rojstni dan kralja Viktorja Emanuela.

Po Mussolinijevem naročilu so oblasti pozaprele 150 ljudi kot talce. Verjetno je da se bodo znesli nad nedolžnimi ljudmi, kakor to delajo Nemci, če se jim ne bo posrečilo izslediti napadalce.

Neukrotljiva Jugoslavija

Bile so zablode med poedinci, ki niso dovolj poznali našega naroda, pa so mislili, da je Jugoslavija v dvanajstih dneh bojevanja izčrpala svojo odporno silo, a glej, Jugoslavija se od 6. aprila, ko jo je sovražnik napadel, slej kot prej vztrajno bori z Nemčijo in z Italijo in žrtvuje vsak dan silno število človeških življenj. Nemške in italijanske zasedbene oblasti so prisiljene, da se z vsemi sredstvi bore proti združenemu narodu, ki skupaj s svojim kraljem in s svojo vlado v izgnanstvu nadaljuje z borbo do končne zmage. Ves tisk zanika prejšnja obvestila nemške in italijanske propagande, da je Jugoslavija klonila pred močnejšim sovražnikom in se predala na milost ali nemilost svojim krvnikom. Narod, ki je spoznal svojo dušo v rani zori 27. marca, kakor se je lepo izrazil veliki državnik Winston Churchill, tak narod se ne more čez noč predati in pokoriti. Še danes je sposoben za borbo, bolj kot kdaj poprej, čeprav je po videzu osvojen.

Iz vse Jugoslavije prihajajo vesti, da se uporniški narodni boj četnikov in narodnjakov bje tako krvavo, da so sovražniki bili prisiljeni, da so vnovič zasedli predele, ki so iz njih že izpraznili vojaštvo in da pošiljajo pomoč izdajalcem v borbah proti narodu, ki brani svojo svobodo in svojo čast. Sam italijanski tisk odkrito priznava, da je v Paveličevi "neodvisni Hrvatski" milijon in pol Srbov, ki so pripravljeno boriti se proti vsakršni predaji. Prav toliko in še več je v "neodvisni Hrvatski" Hrvatov, ki se bore skupno s Srbi v bojih za svobodo Jugoslavije. "Popolo di Roma" govori o veliki "komunistični akciji" po hrvatskih vaseh. O "hrvatskem

komunizmu" pravi, da je to "samo srbizem, ki se pokriva z rdečo zastavo, da bi prikriil svoj pravi obraz". Ta trditve naših krvnikov in njihovih najemnikov je za nas čisto jasna. Prihaja nam kot potrdilo za tisto, za kar se je naš narod vedno boril in v kar je vselej veroval. Srbizem ni komunizem. To je jugoslovanstvo. To je slovanstvo. Za ti načeli so se naši najboljši sinovi borili že v najstarejših časih. Za ta cilj so delali vsi naši rodovi, ki so bili veliki in odločujoči v zgodovini. V Srbiji iz najstarejših časov in najbolj v dobah Karadžordža, kneza Mihaela in končno Nikole Pašića; od Petra Križanića mimo Jurija Štrossmajerja do Stefana Radića in Franja Supila v Hrvatski; od Stanka Vraza do Janeza Ev. Krejka v Sloveniji — misel jugoslovanstva in slovanstva je strnila ves naš narod v navdušenju za borbo in odpor. To je tisto, česar niso mogli doumeti ne Nemci in ne Italijani ter nihče med našimi izdajalci, ki so kot najemniki stopili v tej veliki

na mesta, da bodo osvojene dežele izropane do zadnjega zrna žita in do zadnjega predala ljudskih hranilnic; misliti smo si mogli celo, da bodo ljudem slačili toplo obleko s teles in jim trgali volneno odejo z družinske postelje, da bodo prigrali milijone sužnjev v nemške fabrike in da bodo stotisoče družin razmetavali iz dežele v deželo, kakor se presipa koruza. Vse to je strašno in se godi. Toda nihče ni mogel pričakovati, da se bo kdaj bestija v srcu Evrope razbesnela tako, kakor besni sedaj: za enega napadenega Nemca, ki je vdrl v Francijo in se oborožen spreha po pariških ulicah, strelja jo 50 Francozov, ki tistega Nemca nikoli videli niso; drugod pobijejo na enak način sto nedolžnih ljudi in v Beogradu dvesto. Če druge krutosti vojne vzbujajo grozo, vzbujata patološka radost nad ubijanjem srđ, ki se polašča najbolj oddaljenih in najbolj miroljubnih dežel, ki pa prav posebno vroče kipi v naših dušah, saj so tiste nedolžne žrtve nemškega divjanja kri naše krvi. Dobro se lažje pozablja nego zlo. Današnja Nemčija sama je pozabila na plemenito modrost Goetheja in na idealistični trud Kanta, da najde osnove za organizacijo večnega mednarodnega miru, toda svet ne bo nikoli mogel pozabiti na sedanja zverska dejanja nemškega naroda; ostala bodo večna sramota na nemškem imenu.

Povedal je, kako se je že pred začetkom sedanje vojne in ves čas med njo videlo, da nemška politika vse globlje zapada v doslej neznan moralno dekadenco glede mednarodnih odnosov. Najnižjo nižino je dosegla danes. Sedanji vodja nemškega naroda je ustvaril novo nacistično moralno filozofijo, po kateri je laž, nezvestoba in prevara dobro in dovoljeno dejanje, če služi samopašnosti nemškega naroda. Sleparstvo je v nacistični Nemčiji kronano s krono kreposti in perfidnost obdana z gloriozno državniške modrosti. To je zadnja možna stopnja dekadence v političnem življenju kakega naroda in to je tudi zadnji razlog gnusnega streljanja nedolžnih talcev, ki civiliziranemu človeku jemlje sapo. Nacizem pomeni vračanje človeka v pradobo, iz katere se je izvil po tisočletjih grenkih izkušenj in modrega umovanja. To je glavni razlog, premagana. Zaradi katerega mora Nemčija biti Dejal je, da danes še ne moremo vedeti, kakšne oblike bo imel "novi tempel miru", toda jasno je, da bo moral stati nad globokim grobom tistih, ki so začeli to vojsko, in nad grobom njihovega strašnega nauka, ki je "edini talec, katerega mora človeštvo držati na varnem, če hoče živeti v miru".

POS LANSTVO KR. JUGOSLAVIJE — BUENOS AIRES

Avenida de Mayo 1370/III.
U. T. 37-4551

V eGeneral Sarmiento je 2. oktobra 1941 leta umrl izseljenec Ivan Zinić iz Kočepa.

Jugosl. poslaništvo radi tega poziva in prosi naše izseljence, da bi mu sporočili, oziroma dali kake podatke o umrlem Ziniću, če so jim znani.

TRGOVINA JESTVIN

"Bela Ljubljana"

IVAN MOČNIK

Sapaleri 2700 na Paternalu
U. T. 59 - 0467

KADAR IŠČETE SLUŽBE
obrvite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Iz Uprave

Gospod Iladnik nam je izročil naročnino za:

Vidmar Franc \$ 6, Velikonja Franc \$ 6, Potočnik Matija \$ 6, Čuk Metod \$ 6, Bratina Maks \$ 3, Ščurek Leopold \$ 6, Žigon Stefan \$ 6, Bratina Rudolf \$ 6, Vodopivec Milko \$ 6, Trošt Ciril \$ 6, Pahor Franc \$ 6, Čuk Josip \$ 6, Planine Pavel \$ 6, Toplikar Edvard \$ 6, Maurič Rajmund \$ 6, Zuljan Dominik \$ 10, Cigoj Milena \$ 6, Pipan Albina \$ 6, Jazbec Josip \$ 6, Meseč Ana \$ 3, Petelin Alojz \$ 6, Mozetič Josip \$ 18, Gec Karel \$ 6, "Slovenska Krajina" \$ 6.

POS LANIK DR. BRETON PRISPTEL

Argentinski poslanik pri angleški vladi v Londonu, dr. Tomás Le Breton, ki bi imel že v četrtek dospeti v Argentino, mu to ni uspelo radi slabega vremena v gorovju ter je moral čakati v Santiagu de Chile, da se je vreme zboljšalo ter je šele prejšnji ponedeljek zjutraj zapustil Chile ter prispel z letalom popoldne na pristajališče Seis de Setiembre. Dr. Le Breton ni potoval naravnost iz Londona proti Argentini, ampak je obiskal med tem tudi Severno Ameriko, kjer se je bavil s študijskimi in opazovalnimi problemi.

Poslanik je prišel v Buenos Aires, da poroča o položaju v Angliji z ozirom na sedanjo vojno.

Kdaj se bo zopet vrnil na svoje mesto, se še ne ve.

GIBANJE PARNIKOV

Vnedeljo 2. novembra, ne kakor je bilo najavljeno, je prispel v tukajšnje pristajališče španski parnik "Monte Corbes".

Pripeljal je pošto, mnogo blaga ter tudi precej potnikov.

Nekaj teh potnikov se je moralo ekreati v "Cabo de Hornos" in se vrniti nazaj v Evropo, ker niso imeli svojih pravic v redu.

ZAKLJUČEK POUKA NA JUGOSLOVANSKIH SOLAH

Solski tečajni na tukajšnjih jugoslovenskih solah se bodo zaključili: v Berissu 23. nov.; na Doek Sudu 22. nov. ob 5 uri popoldne; na Paternalu tudi ta dan in sieer ob 11 uri dopoldne.

Udeleženci na otvoritvi razstave jugoslovenske umetnosti v Rosariju

JUGOSLOVANSKA KERMESA

"Comité Argentino pro Yugoestavia" se vneto pripravlja za veliko kermeso, ki bo 15. in 16. novembra v prostorih Alvear Palace Hotel.

Kermesa bo pod pokroviteljstvom gospe Lady Ovey, soproge angleškega poslanika, princeze Mire Kudačev Armour, soproge severnoameriškega poslanika in gospe Niče Cankar, soproge našega poslanika.

Rojaki in rojakinje, posetite kermeso.

Vršila pa se bo v soboto 15. od 11 ure dopoldne do 1 ure popoldne. Nato zopet od 4 do 9 in od 8.30 do polnoči.

V nedeljo 16. od 11 do 1 ure, Nato od 4 do 9 in konča o polnoči.

Vstopnina: Odrasli \$ 1.—; otroci \$ 0.50.

"MARCHA DE LOS SIGLOS"

Vsako soboto od 8 in pol do 9 ure zvečer je prenos na radio El Mundo pod naslovom "Marcha de los Siglos".

Spored tega prenosa do konca leta je ledeči:

Norveška: 22. novembra. Jugoslavija: 29. novembra. Holandija: 6. decembra. Danska: 13. decembra. Grška: 20. decembra. Angleška: 27. decembra.

Rojaki poslušajte te prenose!

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILLOVIĆ
de Falicov in

DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Slov. Babica

FILOMENA BENES-BILKOVA
Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu
Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

Protestni shod proti streljanju talcev

V dvorani Principe Jorge v Buenos Airesu je bil pretetklo nedeljno velik protestni shod proti streljanju talcev. Priredil ga je argentinski krožek "Polonia Libre" in občinstvo je napolnilo prostorano dvorano do zadnjega kotička. Nastopilo je več govornikov, ki so z vso odločnostjo obsodili barbarsko ubijanje nedolžnih ljudi po nacističnih divjakih. Govoril je tudi naš minister dr. Izidor Cankar, ki je dejal, med drugim:

"Ko se je začela ta neizbežna vojna, smo pač vedeli, da bodo prednogi možje krvaveli in umirali, da bodo trpele žene in matere, da bodo ginili otroci, da se bodo potapljale ladje, da se bodo rušila stolet-

Ana Chrpova

Šlov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški rodnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovcem. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8132

Derna, biser Cirenajke

Mesto Derna v Cirenajki je naslednje pristajališče od Tobruka, kakšnih 76 km zapadno od njega in sem vodi preko Ain el Gazale (Gazelina vodnjaka), ki ga poročila o letalskih napadih pogosto omenjajo, obalna cesta. Derno imenujejo upravičeno "biser Cirenajke".

To je mično, belo mesto sredi zelene oaze palm, banan, granatovcev, smokev in pomarančevcev.

Pred vojno je štela Derna 10.000 prebivalcev (1272 Italijanov, 322 Židov, ki so v Cirenajki sploh številni, in 8406 mohamendancev). Njena zgodovina je bila od krščanskih verskih prepričanj v bizantinski dobi, ko je bila Derna škofov sedež, do bojev Enverja paše proti italijanskim osvoboditeljem pred 30 leti zelo burna. Zanimivo je, drugače zelo malo znano dejstvo, da je bila Derna nekaj časa ameriška last.

To je bilo spomladi 1805, v času ko je postal Napoleon cesar in ko je v Zedinjenih državah vladal tretji državni predsednik Jefferson. Tripolitanija je bila tedaj država gusarjev pod vlado Turka Jusefa Paše Karamanlija. Ameriški konzul v Tripolisu je poudil temu diktatorju 120.000 piastrov, da bi ladje morskih razbojnikov ne napadale ameriškega brodovja v tripolitanskih vodah. Jusef pa je zahteval 400.000 piastrov in ker se niso pogodili, je dal paša strgati ameriško zastavo na konzulatu. Ta dogodek je imel za posledico, da je Amerika napovedala vojno.

Mlada ameriška Unija je pošiljala pred Tripolis brodovja jadrnic, najprvo tri ladje, potem štiri, potem sedem in končno 15, toda gusarji so odbili vse te napade. Tedaj so se Američani sporazumeli z Jusefovimi bratom Ahmedom, ki je živel v preganstvu v Egiptu in z njegovo pomočjo je prišlo do metodične zasedbe Libije z egiptске strani, med katero so Američani zasedli tudi Derno. Tam se je vojna odločila v korist Zedinjenih držav.

Derna je v svoji zgodovini doživljala torej evropske, azijske in ameriške zasedbe. Zdaj ji grozi še avstralska okupacija.

Vesti iz organizacij

Domača zabava Slovenskega doma

SLOVENSKI DOM bo priredil v nedeljo 16. novembra popoldne domačo zabavo, v svojih prostorih ulica Gral. César Díaz 1657.

Na sporedu bo petje ter bosta zbor zapela od J. Aljaža "Ujetega ptiča tožba", "Majolčica" od V. Vodopivca in "Zvečer" od H. Volariča. Igralci bodo pa podali kratko igro-enodejanko "Zdaj gre sem, zdaj pa tja".

Na tej domači zabavi bomo imeli priliko slišati deklamacijo "Zasužnjena domovina", deklamacijo, ki nam živo predstavlja stanje naše domovine, pod satanskim tujskim jarmom.

To pomenljivo deklamacijo, posebno za današnje čase, nam bo podala naša vrla in pridna učenka Slovenske šole, Irena Vidmarjeva.

Rojaki, rojakinje! Če hočete preživeti nekaj lepih trenutkov ob zvokih naše lepe pesmi, slišati deklamacijo, ki vam bo predstavila živ spomin naše trpeče domovine, prihitite na to zabavo.

Preskrbljeno bo pa tudi za dobro voljo, saj bodo igralci podali kratko burko, ki bo "za popokati" od smeha.

Torej v **NEDELJO 16. NOVEMBRA** v "Slovenski dom"!

Proslava 1. Decembra

Jugoslovanska narodna obrana bo letos priredila proslavo našega narodnega praznika ter se bo ista vršila v soboto 29. novembra ob 9 uri zvečer, v dvorani "Unión Tranviarios", ulica Moreno 2967 (tri kvadre od Plaza Once).

Opozarja se vsa naša društva že sedaj na to prireditev.

Spored te proslave priobčimo prihodnjič.

JUGOSLOVANSKA RADIO URA

Naši izseljenci morejo poslušati jugoslovansko radio uro vsako soboto od 6 ure 45 minut do 7 in 1/4 na postajo L R 2 Radio Prieto.

Rojaki in rojakinje, poslušajte to

našo radio uro, kjer boste uživali naše narodne pesmi in zvedeli tudi kaj iz našega narodnega življenja.

PROSLAVA PETLETNICE OBSTOJA SOKOLA DOCK SUD BOCA

Sokol Dock Sud - Boca obhaja te dni petletnico, odkar je bilo društvo ustanovljeno. To petletnico obstoja hoče sokolsko društvo primerljivo proslaviti ter bo v ta namen priredilo v soboto 15. novembra ob 9 uri zvečer **SOKOLSKO AKADEMIJO**.

Akademija se bo vršila v Poljski dvorani, ulica Billingham 1767 na Dock Sudu, na kateri bodo poleg Doksudskega Sokola, nastopili še češkoslovaški iz V. Domínico in Buenos Airesa ter Sokol Buenos Aires I.

Proslava Zedinjenja

Kakor vsako leto, bodo tudi letos razne svečanosti Prvega Decembra, našega narodnega praznika.

Spored proslav je sledeči:

DNE 29. NOV. Prenos Jugoslovanske radio ure na postajo L R 2 Radio Prieto od 6.45 do 7.15 ure zvečer.

DNE 29. NOV. "Marcha de los Siglos" na radio L R 1 Radio El

Mundo od 8.30 do 9 ure. Govoril bo tudi naš minister g. dr. I. Cankar.

DNE 29. NOV. Prireditev **JUG. NAR. ODBRANE** v dvorani Unión Tranviarios, ulica Moreno 2967. — Začetek ob 9 uri zvečer.

V NEDELJO 30. NOV. bo ob 10 uri svečana maša v grško-pravoslavni cerkvi, ulica Alvarez 1036.

V katoliški cerkvi Santísimo Sacramento, ulica San Martín 1039, pa bo svečana maša ob 10 in pol.

Po končani maši bo sprejemanje na poslaništvu, ulica Charcas 1705.

"Silvestrovo"

SLOVENSKI DOM se drži stare tradicije ter bo zato tudi letos praznoval **SILVESTROV VEČER**.

Da bi to Silvestrovo čimlepše in da bodo udeleženci zadnje ure starega in prve ure novega leta preživeli veseli in zadovoljni, hoče Slovenski dom udeležence presenetiti z izrednim sporedom, katerega bodo priobčili pozneje.

Silvestrov večer Slovenskega doma se bo vršil v dvorani **XX. SEPTIEMBRE**, ulica **ALSINA** 2832, ob 9 uri zvečer.

Opozarjamo že sedaj na ta večer!

Naznanilo članstvu

Članstvu Slovenskega Doma se sporoča, da si je društvo nabavilo društvene izkaznice, (karnete) radi česar se opozarja članstvo, da se zgledajo pri tovarišici tajnici Vidi Kjuder ter prineso majhno sličico,

MOJ SIN BO PRESKRBLJEN...

za prihodnost, ker je že od početka varčeval za svoje studije in poklic...

Ali morete Vi reči isto? Ste se li zagotovili za bodočnost in kar je k temu potrebno za vašo pomoč? Vsakemu so znani stroški za vzgojo otrok in zato se je treba pravočasno nanje pripraviti.

Če še niste otvorili "HRANILNI RAČUN" v naši Banki, storite to za Vaše dobro in svojih, četudi s samo \$ 5.— kot začetkom. Vaši prihranki bodo rasli in Vas tako rešili. vseh skrbi.

BANCO HOLANDES UNIDO
SUCURSAL BUENOS AIRES
Casa Central: 25 de Mayo 81
Agencia No. 1: Corrientes 1900 • Agencia No. 2: Cabildo 2426/30
DIRECCION GENERAL CURACAO

Naši bratje Srbi in Hrvatje po vsej Južni Ameriki osnavljajo Jugosl. Narodno Obrano. — Ta slika nam predstavlja odbor J.N.O. v S. Antonio de Arreco

jo navil in ji potegnili uteži do samih luknjic.

"Popraviti jo bo treba, mama. Samo nositi našo teto v mesto, je nekoliko nerodno. Smejali se mi bodo, suroveži. Najbrž bi jo moral pustiti celo dalj časa v neusmiljenih in barbarskih rokah, našo ljubo teto."

"V mesto že ne," je odločila mama. "Žmarkljev Tine jo bo popravil. Jutri mu jo poneseš. Če kdo, ji bo Tine vedel leka, on je pravi mojster."

Kakor zvečer sklenjeno, tako smo drugi dan storili. Od pel sem uteži, omotal verižice okoli Valburge ter jo skrbno zavil. Mama mi je dala pošten kos slanin in vrečico ajdove moke: "Tine ima pet lačnih kljunov, kar Marjeti boš dal. Tinetu pa kovača za tobak, ko bo teta spet v redu. Naj jo precej vzame v delo, kar tam počakaj."

Odpravil sem se proti Žmarkljevi. Jadna kočica, vegasta, pol lesena, pol zidana, je domovanje vseznalca Tineta, ki popravlja vsakršne kmetijske stroje, najbolj čišlan pa je kot zdravnik bolnih in ostarelih ur. Prvo, kar sem ugledal, ko sem Tinetovi ženi Marjeti izročil mamine pozdrave in stopil v sobo, je bilo omenjenih pet lačnih kljunov. Kakor v gnezdu so se gnatli na peči na pol goli ter gledali zvedavo in boječe izpod silno umazane in silno raztrgane rdečkaste odeje. Vseznalec Tine je sedel pri oknu in z dletom odvijal vijake na stari stenski kmečki uri, ki mu jo je bil nekdo prinesel v popravilo.

"Dober dan, Tine. Ravno pri pravem delu vas dobim. Tudi jaz sem prinesel nekaj popraviti. Tisto šklemfu kar pustite pa se lotite naše tete. Mama mi je naročila naj počakam toliko časa, da jo popravite. Sinoči se je nenadno ustavila, pogledajte, kaj ji je."

"Bom, Le sedite ta čas. S tem bolnikom, ki ga imam v roki, sem za danes opravil." Dejal sem uro na mizo in jo odmotal iz zavoja. Tine pa je pri oni uri ravno odvil zadnjo deščico in potegnul iz hišice močno zarjavelo in zamazano kolesje. Nisem vedel, da se ura lahko tako zapuže v notranjosti, bila je kar nekako kosmata. Tine je dvignil kolesje, ga strokovnjaško premeril, potem pa ga je spustil v pripravljeno škaf z vodo. "Najprej se mora nekoliko dni odmakati," je dejal. "Dajte mi zdaj vašo teto."

Jaz pa sem se ustrašil: "Ne, Tine, tako pa z našo teto ne boste delali, sploh nisem vedel, da ste take vrste urar. Kdo je videl še kaj takega: ure odmakati!"

"No, no, saj vaše ne bo treba namočiti. Nekoliko jo bom očistil in namazal, pa bo menda spet vse dobro. Veste, te kmečke ure moram namakati zaradi ščurkov."

"Zaradi ščurkov?"
"Prav zaradi njih. Te hribovske šklemfu zmeljejo v svojem življenju

toliko tega mrčesa, da se morajo naposled ustaviti."

Ostrmel sem v čudu. Tine pa je nadaljeval: "Saj menda veste, da imajo v nekaterih hišah ščurke. Ta ura je Štalarjeva. Tam sta stara s tremi fanti brez mlade ženske roke, ki bi skrbela v hiši za snago. Pa se jim je razplodila zalega, ko je nihče ne preganja. Vidite, ščurek vse obleze. Leze po steni, prileze do ure, pa ti smukne skozi luknjico v notranjost." Tine je pokazal luknjico, skozi katero drži verižica z utežjo. "Žival je radovedna pa stika po kolesju. Morda jo zanima tiktakanje, da začne s svojimi dolgimi brki otipavati kolesca. Spodnja se vrte ne opazno, drugače bi mrčes zbežal. Diše pa po masti, ker so namazana. Otipava jih in se niti ne zave, kdaj zobe priškrnejo tipalko. Tam ščurka najbolj boli, zato si skuša pomagati s predno nožico, praska in praska, naenkrat je še nožica v zobeh, pa druga in tretja in tako naprej. Nekoliko časa žival še gomara, pa ji nič ne pomaga. Kolesje jo vleče podse, jo tre, lomi, reže in melje. Ne poteeče dan, pa je mrčes zdrobljen in zmljet."

"To je res gnusna zadeva. Prvič slišim kaj takega. Zato se mi je ono kolesje zdelo nekako kosmato."

"Od samih bedere in stegene in reberc. Seveda je treba pomisliti, da je to tuj stroj in je pač tako: Če vtakneš vanj samo mezinca, te zgrabi za roko nakar te polagoma celega spravi podse. Pri tem te seveda ne povalja samo, marveč polomi, zgneče in pokveči. Še sreča, če na kak način živ uideš s kako večjo okvaro. Če bi jaz imel kako besedo, tole uro bi jim pokazal. Ščurku, ki nima pameti, tega ne moreš dopovedati in ga tudi ni škoda, če tako konča. So pa tudi ljudje, ki bi dejal, da imajo pamet pa ti vtikajo kar glavo v kolesje. Tistim bi bilo treba pokazati tole uro."

Med tem predavanjem o ščurkih in urah je Tine našo teto nekoliko očistil s čopičem, kakršne nekateri ljudje nosijo za klobukom, pritisnil neki vzvod in teta Valburga je veselo zatiktakala. Srečen sem jo stisnil pod pazduho in odšel domov. Za nazorni pouk pa sem modremu Tinetu dal pet kovačev in mama me je zato zelo pohvalila.

KUPIM IZ DRUGE ROKE STROJ

SIERRA SIN FIN IN TUPI

Ponudba: aCille México 4120

V. Lopez (Villa aMrтели).

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

Jugoslovansko Društvo "SAMOPOMOČ SLOVENCEV"

V BUENOS AIRESU

Vabi

Cenjene rojake in rojakinje na

NA PRVO POMLADANSKO

DOMAČO ZABAVO

ki se bo vršila v

NEDELJO 23. NOVEMBRA

točno ob 5 uri popoldne v društvenih prostorih v ulici

TRES ARROYOS št. 376

(eno kvadro od Av. Parral)

S SLEDEČIM SPOREDOM:

1. "MOJA PUNČKA", dekl. 4 letna Danica Sterle.
2. "DOMOVINI", dekl. Danica Remčeva.
3. "NAŠA VAS", Ant. Žnidaršič (sin).
4. F. FINŽGAR: enodejanska burka:

"VSE NAŠE"

O SEBE:

Dolfe, vojak Frane Petrovič
Vencel Jakob Truden
Mešetar Josip Korelec
Krčmar Anton Novak
Orožnik J. Mlakar

Režiser Anton Podlogar.

PO SPOREDU PROSTA ZABAVA IN PLES

IGRAL BO ORKESTER CENTRIH

Vstopnina: Moški \$ 1.—; Ženske \$ 0.50.

K obilni vdeležbi vljudno vabi

ODBOR

Slovinci doma in po svetu

VESTI IZ ZASUŽNJENEGA OZEMLJA

Begunec iz Jugoslavije

V ponedeljek 25. avgusta je dopel v New York s parnikom Excalibur pred leti v Ameriki splošno znani dr. Josip Goričar s svojo soprogo Heleno.

Na vprašanje, kako je v Jugoslaviji, je dr. Goričar odgovoril: "Strašno, strašno! Saj tega ni mogoče povedati. Še ves sem razburjen in že štiri mesece sploh nisem bral časopisov. Dajte mi malo časa, da se mi živeci pomirijo, potem pa vam bom kaj povedal."

Tako je bil končan prvi sestanek z dr. Goričarjem, ali drugim beguncem, ki je prišel iz Jugoslavije v Ameriko.

Čez dva dni pa je dr. Goričar prišel zopet v urad ter povedal, da je bila njegova soproga pri prvem bombardiranju v Beogradu, zjutraj 6. aprila, poškodovana na levi roki. Nato je pripovedoval:

"Ob času prvega bombardiranja Beograda, na Cvetno nedeljo 6. aprila, sva bila z mojo ženo v Beogradu. Žena je bila ranjena na levi roki. Iz Beograda sva bežala v Sarajevo, ker je bilo splošno mnenje, da bo okoli Sarajeva postavljena poglavštna obrambna črta proti Nemcem, toda Hrvatje so izdajalsko Nemeem odprli fronto in Nemci so v nekaj dneh dospeli v Sarajevo. Italijani pa v Mostar. V Sarajevu sva ostala 16 dni, pa sva se vrnila v Beograd, kjer sva z ameriškim poslanikom uredila vse potrebno za odhod v Ameriko. Iz Beograda smo tedaj odpotovali z ameriškim poslanikom in njegovimi uradniki 17. maja v Budimpešto. Tam smo dva meseca in pol čakali na nemški vizum. In ko je bilo to urejeno, smo potovali skozi Nemčijo, Švico, Francijo, in Špansko na Portugalsko ter smo slednjič dospeli v Lizbono, odkoder nas je ameriški parnik pripeljal v Ameriko.

Nemci dajo vizum samo onim Amerikancem, ki so bili v službi pri velikih ameriških družbah, vsi drugi pa morajo iti skozi Sofijo in Stambul ter skušajo potovati dalje skozi Egipt in okoli Južne Afrike v Ameriko. Po zadnjih poročilih gospodarji po celi bivši Kranjski Lahi; onstran Save, na Štajerskem pa Nemci, vendar pa imajo Nemci pod svojo oblastjo tudi kraje od Krškega do Litiže. Natančna meja nam ni znana.

Ko so v naše kraje prišli Nemci, so zaprli vse izobražene Slovence, profesorje, zdravnike, odvjetnike, duhovnike, učitelje in vse zavedne Slovence in narodne delavce in so jih z največjo brutalnostjo pognali čez mejo na Hrvaško. Mnogo so jih tudi zaprli in postrelili.

"Bratje" Hrvatje pa so Slovence poslali dalje v Srbijo, kjer Srbi z našimi rojaki, kot je bilo slišati,

zelo dobro postopajo. Po zadnjih zanesljivih poročilih je prišlo v Beograd veliko število slovenskih beguncev.

Beograd, ki je imel prej 250 tisoč prebivalcev jih je imel pred petimi tedni 600 tisoč, ki so pribežali iz vseh krajev Jugoslavije. Zato danes v Beogradu ni mogoče dobiti stanovanja ni ti za milijon dinarjev. Ena kolona beguncev, dolga 100 km, je bila iz Hrvaške na potu v Srbijo. Bili so bosonogi, raztrgani starčki, možje, žene in otroci — brez vsakih sredstev so bežali pred hrvaškimi ustaši.

Hrvaška vlada je pod nemškim pritiskom sklenila izgnati iz svoje zemlje vse Srbe.

To je največja katastrofa v zgodovini jugoslovanskega naroda. Nemci in Lahi so našim ljudem pobrali popolnoma ves živčev in odpeljali so tudi vso živino. Lakota se je pričela že takoj prvi dan po okupaciji.

Načrt Nemeem je bil, da zavzamejo Balkan, predno žito dozori. Ko je bilo žito zrelo, so morali naši kmetje požeti polja, žito zmlatiti, nato pa so ga Nemci pospravili in odpeljali v njihove dežele, da bosta od njega živela Nemeem in Lah. Isto tako bodo pobrali po naših krajih vso ajdo, koruzo, krompir repo in zelje.

Prišla bo zima in naš narod ne bo imel kaj v usta djati.

Slovenska armada se je v preobratu držala kar najbolj hrabro, kot se naši slovenski vojaki niso morobiti še nikdar tako pokazali. Na Štajerskem so prišli 27 km do Gradca, proti Trstu pa do Vipave.

Najhujši udarec je bil zadan slovenski vojski, ko so Paveličevi Hrvatje postavili svojo vlado in so pustili Nemeem Slovenceem za hrbet. Hrvatski izdajniki so nemškim vojakom naravnost s prstom kazali, kam naj gredo, da bodo zadeli slovenske vojake. Hrvatske poturice in hrvaški kavarniški politiki, katere je postavil Mussolini na čelo nesrečnega hrvaškega naroda, so največje krivi katastrofe slovenskega in celega jugoslovanskega naroda.

Dr. Goričar bo pisal v ameriških listih, kakor tudi v slovenskih ter bo prišel tudi v stik s slovenskimi, hrvaškimi in srbskimi organizacijami in listi, ter bo sploh med nami deloval za osvobodjenje našega naroda izpod tujčeve pete.

Za sedaj pa pošilja iskrene pozdrave vsem Slovenceem in ostalim Jugoslovancem po Združenih državah in povsod drugod, kjer jih bo dosegel njegov pozdrav.

Trgovina čevljev

BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal Buenos Aires

Borbe trajajo po vsej Jugoslaviji

Po zadnjih vesteh, ki nam prihajajo iz Jugoslavije po ameriških poročevalskih družbah ali iz starega kraja naravnost, se potrjujejo vsa prejšnja poročila o vojni, ki se nadaljuje po vsej Jugoslaviji. Četniško delovanje ni odpor poedinih oseb in državljanov, temveč dejanski vojaški upor vsega naroda v njegovi borbi za svobodo. Po vsej Srbiji, severni in južni, po vsej Črni gori, v Bosni in v Hercegovini ter na Hrvaškem se narod upira nemški in italijanski vojski in proti Paveličevim plačancem. Slovenija je od kulturnih držav tako odrezana, da le malo poročil o grozotah, ki se

Gospiči, v katerem je prisilno taborišče

tam dogajajo, uide v svet. Suhoparno poročilo iz Švice, ki smo ga nedavno objavili, "Ljubljana je bila dve uri v rokah četnikov", nas, najsiprav ga ne razlagamo dobesedno, navdaja s prepričanjem, da tudi naš mali, mirni slovenski narod ne more vzdržati. Iz pripovedovanja onih redkih, ki so ušli pogubi, sklepamo, da je pri nas hujše kot kjerkoli drugod. Slike obešenih slovenskih izobražencev in semtertja kakšno suho poročilo, pisma, ki uidejo paznema očesu tujčevih biričev in pričanje poedincev, ki so živi prišli iz pekla, pričajo, da se tam v naši dragi Sloveniji, daleč od ušes civiliziranega sveta, bojuje boj na življenje in smrt našega malega naroda. Podobno kot v vsej Jugoslaviji je tudi v Grčiji in v Albaniji. Balkan se pod vodstvom Jugoslovancem in Grkov bojuje za vrnitev svobode, za vrnitev svoje neodvisnosti.

— Poročajo, da so srbski četniki napadali vas Tabor. Po borbi, ki je trajala osem dni in je v njej bilo ubitih štiristo oseb, so četniki porušili vas in vzeli prebivalstvo s seboj v gore. Govori se, da imajo v tem predelu visoko v gorah srbski četniki svoje taborišče.

Rad bi neprestanih nemirov je bil ustavljen promet na progi Savala—Humi blizu Hosterja v Hercegovini.

V borbah v severni Hrvatski blizu Bjelovara je poginilo šest Pave-

ličevih plačancev.

V Tuzli so ustrelili šest delavcev zaradi sodelovanja s srbskimi četniki.

Brzojavno poročilo nemške poročevalske družbe DNB javlja, da je bilo v Sarajevu ustreljenih enajst Srbov, obsojenih na smrt radi napada na nemško stražo.

Italijanski guverner v Dalmaciji Bastianini, ki je kakor je znano, pripravil umor blagopokojnega Kralja Aleksandra, je v Zadru govoril raz okno svojega hotela in zagrozil, da bodo italijanske oblasti v Dalmaciji neusmiljeno postopale z vsemi, ki bodo poskušali ovirati fašistične oblasti v Dalmaciji v njihovih namerah.

Ko so po prvi svetovni vojni pognali italijansko vojsko z otoka Krka, so le-ti vzeli s seboj zastavo;

napadalec.

Dr. Subašič je dejal nadalje, da hrvaški narod trpi skupno s Srbi in da nima kakšne posebne zaščite. Če je v Zagrebu ubit en sam Nemeem, je rekel g. dr. Ivan Subašič, ustrelje deset ali morda sto Hrvatov.

Naš narod, jugoslovanski, je na poti nemškemu prodiranju na vzhod in zato hočejo Nemci naš narod oslabil in uničiti naše narodno edinstvo.

Iz italijanske kolonije "svobodne Hrvatske"

Uprava policije v "Neodvisni Hrvatski" je razpisala nagrado 100.000 "kun" ("kuna" je nov hrvaški denar, ki ga je uvedel izdajalec Pavelič) za obvestila, ki bi privedla do prijete štirihih nameščencev zagrebške telefonske postaje, ki so sodelovali pri položitvi štirihih peklenjskih strojev 14. septembra. Kot je znano je bil pri tej eksploziji ubit en nemški major in trinajst drugih oseb.

Po zadnjih vesteh se vidi, da je stališče Zidov v "Neodvisni Hrvatski" daleč lažje kakor stališče Srbov.

Med tistimi, ki so jih v Zagrebu zaprli je tudi nekaj članov angleškega kluba in veliko število prijateljev Sovjetske Rusije. Poslali so jih na prisilno delo v solarne na otoku Pagu. Med onimi, ki so zaprti se omenjajo Čurčin, Majksner, Kojič, Peksider, Sriča in Ostojič.

Sedaj so znane podrobnosti, ki so prisilile bivšega predsednika senata, dr. Veljka Mažuranića, da je izvršil samomor. Poleg obupnih razmer v "Svobodni Hrvatski", ki so nanj teko delovale, mu je bilo, s strani "Poglavnika", nekaj dni preden je napravil samomor, prepovedano vsako občevanje s prijatelji.

Po nedavnem uradnem obvestilu iz Berlina je v Nemčiji na delu čez petdeset tisoč hrvaških delavcev, ki jih je "Poglavnik" Pavelič poslal Hitlerju v dokaz prijateljskega sodelovanja.

Kapetana Ivo Bruknerja, tajnika HSS, so poslali v koncentracijsko taborišče v Nemčijo.

"Poglavnik" Pavelič med drugimi "konstruktivnimi deli uvaja tudi "čiščenje" hrvaškega jezika. Najnovejši izrazi so n. pr.: "krugovalna postaja" (radio stanica, nemško: Rundfunk), brzogovornik (telefon) itd.

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJŠEK
Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50-0277

Naznanjam cenj. rojakom, da imam že za SPOMLAD in POLETJE veliko izbiro najfinjšega blaga. — Cene zmerne!

Delo prvovrstno!

Krojačnica

LEOPOLD UŠAJ

GARMENDIA 4947

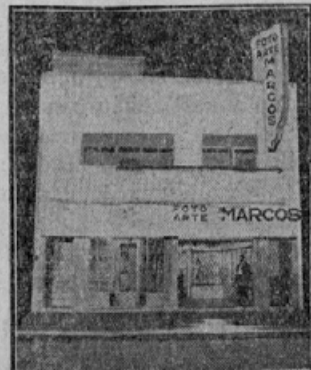
La Paternal Buenos Aires

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelie MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1820

U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni

Dr. A. AZAGUIRRE.

Umamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, jetrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmatizem.

Zenske bolezni

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLEJNJE. Zdravniški pregled \$ 3.—

Sprejemamo: od 9—12; pop. od 15—21. — Ob nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 900)

Obsedno stanje v Ljubljani

Po nekkih vesteh, ki prihajajo z zakasnitvijo doznamo, da je bilo v Ljubljani proglašeno obsedno stanje. To potrjuje verjetnost vesti, da je Ljubljana res bila v rokah četnikov, o čemur smo že poročali.

Grozodejstva "paveličevcev"

Po verodostojnih poročilih iz nepristranskih virov smo izvedeli, da

je v "Neodvisni Hrvatski" spoletčala, nadaljujejo boj v gozdovih blizu Sremske Mitrovice ob Savi.

Navzlic svečanim obljubam, da se ne bodo borili proti Nemcem, so se srbski častniki, čim so jih izpustili iz ujetniškega taborišča, zbrali in se domenili za boj.

Uporniki so najprej napadli Sremsko Mitrovico, kjer so ujeli in razorožili manjšo nemško vojašnico. Ko so se bližali drugemu mestu, so nemški oddelki z radiom javili, da so napadeni in prosili za pomoč.

Po vesteh, ki prihajajo v Budimpešto v času najhujših borb z uporniki, so prileteli nemški bombniki in napadli v nizkih poletih upornike in jih prisilili, da so se umaknili v kriteja.

čeva propaganda z namenom, da bi nasula pesek v oči vsem, ki jasno vidijo način postopanja Paveličeve vlade s Srbi.

Čete zasedbene oblasti v Srbiji so se pet ur borile s "komunisti" v bližini Natalicina. Na obeh straneh je bilo mnogo žrtev. Pred nedavnim so v Srbiji ustrelili petdeset "komunistov", ker je bil nekje ubit en nemški vojak.

Po daljnjih vesteh iz zanesljivih virov so Paveličevi plačanci (ki se nazivajo "vstaši"), zaprli vse ugledne Srbe v Banjaluki, pod najrazličnejšimi pretevezami. Mnoge od njih so odpeljali s seboj in se niso več vrnili.

Šele sedaj se je zvedelo, da so dne 22. maja našli v reki Vrbasu trupli pravoslavnega škofa Platona in župnika Subotinka, znanih javnih in narodnih delavcev iz Banjaluke.

V Sisku, kjer sta bila ubita dva nemška častnika sredi ceste, so takoj ustrelili dvajset uglednih meščanov, med njimi sina znanega tovarnarja Teslića. Poročila o strahovladni prihajajo iz vseh krajev "Neodvisne Hrvatske".

V "NEODVISNI HRVATSKI"

Časopisi v "Neodvisni Hrvatski" prinašajo samo vesti nemških oziroma italijanskih poročevalnih družb DNB in Sterani. Tisk je dobil navedila kako naj vara narod. V eni od zadnjih števil Paveličevega "Gospodarskega lista", ki izhaja v Zagrebu, stoji članki, o "krizi v Ameriki, o velikih uporih ameriških farmerjev in o težkem stališču Roosevelta zaradi resnega in nevarnega nerazpoloženja v ameriškem narodu".

V "urejeni" "Neodvisni Hrvatski" je malone zmanjkalo vse hrane. Cene živil, kolikor jih je sploh mogoče dobiti, so se dvignile do 400%. Mast, ki je skoraj ni mogoče dobiti, velja 46 dinarjev, po prejšnji veljavi — sedaj imajo "kune". Krompir je po šest dinarjev kilogram. Žeter je bila dobra, a krnh. črn ter plesniv, so na primerjalni izlozbi v Grazu proglasili za "slabši kot nemški".

Iz Lepoglave in Mitrovice so privedli veliko število kaznjencev, ki so jih izpustili na svobodo in uvrstili v Paveličeve "Vstaške čete".

Sušak, Split in Zader so polni italijanskih doseljencev. Tisti Hrvati, ki so odšli iz mesta, ne morejo več dobiti dovoljenja za povratek. Zapolnili so imetje vseh tistih Hrvatov, ki so prešli v Srbijo ali se niso odzvali splošnemu pozivu, naj se vrnejo v "neodvisno" Hrvatsko.

V Građu sta z drugimi uglednimi osebami internirana tudi dr. Hinko Krizman in bivši ban Mihalčič.

Značilno je, da je v madžarskem tisku izšlo več člankov, ki napadajo vlado v "Neodvisni Hrvatski" kot "krvavo in teroristično". "Hrvatje se zunaj niso ničesar naučili", pravi eden teh člankov, "in ne znajo izkoristiti daru, ki ga jim je dala zgodovina. Na temelju in z duhom, ki zdaj vlada na Hrvatskem se ne more zgraditi nova hrvatska država...".

DR. LJUBO LEONTIČ UBIT

Iz Splita poročajo, da je bil v enem od italijanskih koncentracijskih taborišč ubit dr. Ljubo Leontić, znani splitski odvetnik in javni delavec.

Dr. Ljubo Leontić je bil znani javni in narodni delavec iz časov prve svetovne vojne v Južni in v Severni Ameriki. V letih, ko se je ustvarjala Jugoslavija, je igral važno in izredno pomembno vlogo.

Dr. Ljubo Leontić je bil po vojni javni delavec in politik in se odlikoval v borbah za zmago demokracije. Odličan govornik in sijajen borec je med našimi izseljenci tu in v Severni Ameriki ter tudi v starem kraju užival globoko spštovanje in simpatije vseh plodnih narodnih delavcev.

Po samoumoru Dr. Vladimira Maržuranića in po uboju mnogoštevilnih naših ljudi, priznanih narodnih delavcev in narodnjakov, bo uboj dr. Ljuba Leontića povzročil ogorčenje in žalost vsega našega naroda v Ameriki.

Vemo, da sovražniki ubijajo, obešajo in streljajo vse, kar je dobrega, zdravega in plodnega v našem narodu. Sovražnik in njegovi plačanci poiskujejo naš narod obglaviti s tem da ga spravljajo ob njegovo vodstvo in inteligenco. Naši najboljši ljudje, so v koncentracijskih taboriščih v Nemčiji in v Italiji, na Pagu, v Delnicah in v Gospiću. Po vseh mestih streljajo in ubijajo. Inteligenca je prva na vrsti.

Slava Ljubu Leontiću! Iz njegove

14 let. Vsa stvar pa se je vršila s tako naglico, da se njegova namera ni mogla izvršiti. Neko jutro, še preden so bili vaščani določeni in uvrščeni v obrambo, je njihovo selo že napadla močna motorizirana četa sovražnikov. Proti temu nenadnemu napadu dobro oborožene vojske, pa nepripravljeno in neoboroženo ljudstvo ni bilo kos, čeprav se je bila ta, da je poleg sovražnikov, obležalo mrtvih in ranjenih tudi mnogo vaščanov, moških in ženskih vsake starosti. Mnoge je sovražnik zajel in dal nekatero obesiti druge pa postreljati. Med obešenimi je bil župan in več drugih vaščanov. Visel pa je na cerkvenih vratih tudi oče malega Ivana.

Nekaj vaščanov se je rešilo iz tega klanja in se zateklo v gore. Med temi je bil tudi Ivan Karlović. Postal je četnik. Z drugimi svojimi tovariši je zdaj tu, zdaj tam napadal sovražne čete ter jih večkrat potolkl. Zgodilo pa se je, da je pri nekem napadu padel sovražniku v roke. Prepeljan je bil pred poveljnika. Strogi nemški poveljnik ga vpraša: "Kako ti je ime in koliko let imaš?"

"Ivan Karlović, Srbin, 14 mi je let".

"Ako poveš in pokažeš kod se

Bjelovar na Hrvatskem. V "svobodni" ni miru in se narod noče pokoriti prodancu Paveliću. Tako je radi tega pri Bjelovaru prišlo do spopada med Paveličevimi vstaši in hrvaškimi četniki ter je bilo pri tem šest "vstašev" ubitih

skega vojvode in Pavelića število srbskih žrtev Paveličevih vstašev tako veliko, da ima značaj iztrebljevanja srbskega življa.

Tako so progone v okraju Gačko izvršili po ukazu sedanjih najvišjih oblasti v "Neodvisni Hrvatski" in z blagoslovom člana italijanske vladarske hiše, spoletskega vojvode. Okraj ima 10.000 prebivalcev in je izključno srbski, kar je verjetno bil povod za ukaz, naj se prebivalstvo pobije in iztrebi.

Aretacije, mučenje, uboji, požigi in ropanje so naznanili prihod Paveličevih vstašev v ta kraj. V vseh Izgori, Miholjac in Černice so večino kmetov pobili takoj prvega dne. Vasi Korito, Stepen in Zagradec nudijo sliko razdejavanja in obupa. Vsi prebivalci teh vasi z ženami in z otroci vred so bili ubiti in njihova razmrčarjena trupla so pometali v prepad blizu vasi Kobilja Glava. Vasi so najprej oropali in nato požgali. Dvajset milj naokrog danes ne slišiš niti glasu.

UPOR DVANAJST TISOČ SRBSKIH VOJAKOV

Dvanajst tisoč srbskih častnikov in vojakov, ki so jih izpustili iz ujetniškega taborišča, ker so obljubili, da bodo ostali mirni, se je uprlo nemškim oblastem.

Borb proti upornikom so se udeležili nemški bombniki, vendar so skupine upornikov uspele, da so pobegnile in zdaj, kot pravijo poro-

Kri se toči po Jugoslaviji

Washington. — Vsa javnost je pred globokim vtiskom vsega, kar se dogaja v jugoslovanskih krajih. Skupni sovražnik Srbov, Hrvatov in Slovencev poiskuje z vsemi sredstvi ne samo, da bi s krvjo razdvojil Jugoslavijo, temveč tudi, da bi ves naš narod spravil v strašen in nezasiščen spor s svojimi lastnimi narodnimi izročili in s smernicami, ki se je zanje ta narod ponosno in junajško odločil 27. marca. Jugoslavija je postala krvavo bojišče za tuje domene in za tuje cilje. Vse vesti, ki v zadnjih dneh prihajajo iz Jugoslavije iz vseh njenih krajev jasno poudarjajo kar preveč prozorne cilje sovražnikov, ki se poslužuje neverjetnih sredstev za svojo peklenško propagando. Vendar, naš narod, kakor Srbi, tako tudi Hrvati in Slovenci v vseh krajih naše trpeče in mučene Jugoslavije odločno brani svoje svobodnosti in se bori za zmago načel pravičnosti in enakopravnosti.

Ameriški listi objavljajo vse polno dokazov za te neverjetne grozote. Po Jugoslaviji se preliva srbska, hrvatska in slovenska kri. Kot je Bao Hrvatske lepo povedal uglednemu newyorškemu listu, za enega Nemca se na Hrvatskem ubija deset ali sto Hrvatov. Prav tako je v Srbiji in v Sloveniji. Dovolj je, da izgine en Nemeč, v nekaj urah pobijejo deset, petdeset, sto ali tisoč Srbov, Hrvatov ali Slovencev. Kri se preliva po Jugoslaviji. Ta kri kriči po pravičnem maščevanju. Mučeniška kri, jamstvo za vstajenje.

Srbski četniki

Srbski četniki, ki so odbili zahtevo srbske vlade pod nemškim nadzorstvom, naj pridejo iz svojih skrivališč, češ, naj izidejo svojevoljno, ali pa jih bodo z bombami izgnali, so ubili osem in devetdeset najemniških vojakov in šest častnikov.

Istočasno javljajo, da sta dva člana Paveličevih vstaških napadalnih oddelkov bila postavljena pred hiter sod zaradi "nasilnega ropanja in ubijanja Srbov". Nedvomno je, da taka poročila pošilja v svet Paveličevim.

Ali si že član Jugoslovanske Narodne Obrane? Ako še nisi, vpiši se!

V Osijeku je bilo pred kratkim ustreljenih 15 "komunistov" med njimi 6 žensk

ve krvi in iz krvi mnogoštevilnih mučencev, ki danes prelivajo svojo kri in dajejo svoja življenja za Jugoslavijo, bo zrasla nova, svetlejša in lepša Jugoslavija, ki je Ljubo v njo veroval in zanjo dal svoje življenje.

Junaška smrt dečka

Srbski narod ljubi svojo domovino nadvse. Naj bo tedaj še mali otrok, odrasel deček, mož ali starec, vsak je pripravljen svojo domovino braniti, in če treba tudi umreti zanj. Isto junaštvo in ljubezen do domovine kot moške diči tudi ženski spol. Znani so čini iz prejšnje vojne, kako so se borile ženske proti avstro-ogersko-nemški vojski. Imamo dokaze pa tudi iz sedanje vojne. Tu pa hočemo povedati nekoliko o junaštvu in smrti malega Ivana Karlovića.

Ko so kakor divja zver od vseh strani napadli sovražniki Jugoslavijo ter je vojaško poveljstvo začelo naglo zbirati brambave, se je v vrste braniteljev v svojem selu javil tudi Ivan, kateremu še ni bilo

skrivajvo tvoji tovariši, te bom izpustil", mu pravi nadalje poveljnik.

"Nočem", odgovori zavestno Ivan Karlović.

Tedaj zapove poveljnik, da ga zvežejo in bijejo, dokler ne bo postal mehak.

Mlada kri je curljala po obrazu, zalite so bile oči s krvjo, a v notranjosti so bile žive ter žarele in streljale... — Ostal je trden.

"Govori, če ne te dam ubiti", mu govori poveljnik.

"Nočem povedati in izdati ničesar", odgovori junaško Ivan.

Na povelje nastavi vojak bajonet na otročja prsa.

"Govori, nesrečnej!"

Deček je ostal trden. Ni izdal svojih drgov.

"Končajte s to "proketo srbsko svinjo", je bil ukaz poveljnika.

Izvršil je vojak strogo povelje. Bajonet se je zaril v otročja, a junaška Ivanova prsa in mlada kri je močila zemljo, katero vsak Srbin ljubi in umre za njo.

Narod, ki ima take sinove, kakor jih ima srbski, ne bo izginil nikdar.

Dedov naših domovina,

milo morje, rodni kraj — k zmagi pot si nam edina,

tujcem peklo — nam si raj...

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914). KOZA: Krončni izpahi, možojčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrašenija, izguba spomina in šibkost. BEVMATIZEM: kila, načna, gota, šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. CREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka. GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLACEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno todenško plačevanje. OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070 PLAZA ONCE

PRVOVRSTNA KROJACNICA

"LA ESTRELLA" ZA POMLADANSKE IN POLETNE OBLEKE

V ZALOGI VELIKA IZBIRA BLAGA ZNAMKE SUPERLAN

Stanislav Maurič

TRELLES 2642 — Buenos Aires

U. T. 59-1232

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA zatecite se k

Dr. A. CODEL

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 od 21 ure. GOVORI SE SLOVENSKO BARTOLOME MITRE 1676

Homigón Armado - Firma de los Planos Pedro Morán 5130 Buenos Aires U. T. 50 - 5585

ZA POUK IN ZABAVO

Slovenska književnost

Nadaljevanje)

Izročila navedene akademije je nadaljeval evropsko izobraženi mecen baron Žiga Zois (1747—1819), ki je zbiral v svoji gostoljubni hiši vse kulturne delavce tedanje dobe. Najvažnejši med njimi je bil Valentin Vodnik (1758—1819), "prvi slovenski pesnik", izdajatelj prvega slovenskega časopisa ("Lublanske novice") in pisatelj najrazličnejših leposlovnih, praktičnih, šolskih, poučnih in zabavnih knjig. Drugi član tega kroga A. T. Linhart je pa izdal prvi dve slovenski igri in se lotil domače zgodovine. Poleg teh so se začeli pojavljati leto za letom še novi kulturni delavci, ki so vedno močneje uveljavljali slovenščino v šoli, v cerkvi in tudi v vsej drugi javnosti. To je zelo pospešila tudi francoska zasedba slovenskih dežel, čeprav je bila le kratkotrajna.

Kot odpor proti razumarski provitljenosti se je pojavila že na prelomu stoletja romantika. Pod njenim vplivom je zacvetela najprej slavistika, ki je našla pri Slovencih največjega predstavitelja v Jerneju Kopitarju. Ta je vzgajal in vodil zlasti največjega slavista XIX. stol., Franca Miklošiča, in srbskega prepoveditelja Vuka Karadžiča. Toda protitemu, v svojem bistvu še vedno utilitarističnemu rodu, se je dvignil kmalu mlajši rod z dr. Frančetom Prešernom (1800—1849). Ta rod se je zbiral okoli pesniškega almanaha "Kranjska Čebelica". Prešeren, ki je poznan vsa tedanja vodilna evropska slovnost, pomeni posili svojega umetniškega ustvarjanja, po bogastvu in čistoti jezika in po mnogovrstnosti ter dovršenosti oblike višek slovenske in morda sploh vse jugoslovanske poezije. V drobni knjižici svojih "Poezij" je izmeril globočine svojega srca, širine svojega duha in je prvi razpel slovensko obzorje, da se je strnilo s svetovnim.

Prešernovemu univerzalnemu duhu pa tedanji rod še ni dorasel, zato tudi ni mogel nadaljevati njegovega visoko umetnostnega izročila, temveč se je razvijal bolj na Vodnik—Kopitarjevem, zlasti ker je revolucija l. 1848. nujno postavila tudi poezijo v službo svojih političnih ciljev. Padee policijskega absolutizma je rodil nove zarodke slovenskega gledališča ter celo vrsto novih listov in društev, a slovenščina je dobila novega razmah v šolah ter začela prodirati tudi v urade. V središču vsega tedanjega kulturnega življenja je stal dr. J. Bleiweis s svojimi "Novicami", ki so prinašale poleg poučnih in političnih sestavkov tudi leposlovne prispevke ter kritične in jezikoslovne razprave v duhu in slogu domoljubne romantike. Okrog njih se je zbiral ves književniški rod iz sredine preteklega stoletja (Koseski, Vilhar, Slomšek, Cegnar, Valjavec i. dr.). Izredno delavni so bili tedaj tudi koroški Slovenci, med katerimi je omeniti U. Jarnika, Ahačlja, M. Marjara i. dr.

Nekateri izmed teh so pa s svojim političnim, kulturnim in književnim delom že pripravljali pot novemu rodu, ki je srkal svoje ideje in svojo moč pri Prešernovem studentu. Glasniki tega "mladoslovenskega" rodu so bili Fr. Levstik, Jos. Stritar in Jos. Jurčič. Levstik se je udejstvoval kot pesnik, pisatelj, kritik, jezikoslovec in politik. Jurčič se je odlikoval kot spreten časnikiar in kot klasičen pisatelj vaških povesti, Stritar pa kot pesnik, pisatelj, esteti in književni organizator. Levstik in Jurčič sta črpala predvsem iz Prešerna in iz ljudstva, Stritar pa iz sodobnega svetovnega slovnostva, a vsi so bili prežeti s svežimi liberalnimi idejami tedanje Evrope. Glasilo tega rodu je bil izprva Janežičev "Slovenski Glasnik" (1858—1868), prvi slovenski literarni obzornik, izhajajoč v Celovcu. Njegovi glavni sotrudniki so bili melanholični pesnik S. Jenko, novelist Mandele, klasični prirodopisec Fr. Erjavce, dozoreli pripovednik J. Mencinger i. dr. Ti so pripravljali pot Stritarjevemu "Zvonu".

Stritar je nastopil kot čist umet-

nik v duhu romantičnega idealizma in kot literarno-socialni bojevnik ter je v svojem "Zvonu" (1870, 1876—1880) vzgajal vrsto odličnih pesnikov in pripovednikov s Simonom Gregorčičem in Iv. Tavčarjem ter drugimi. Ti so potem nadaljevali Stritarjevo delo v duhu poetičnega idealizma s književnim obzornikom "Ljubljanski Zvon" (1881 do danes). Ta je predstavljal prav do svetovne vojne nekako os in žarišče vsega slovenskega literarnega življenja. Največji pripovedniki "Ljubljanskega Zvona" so bili poleg Tavčarja opisovalec podeželskega izobraženstva J. Kersnik, narodnopsni pripovednik J. Trdina, satirik in filozof J. Mencinger, romanopisec Fr. Detela, Podlimbarski, Stare in dr.; glavna pesnika melodični goriški domoljubni lirik S. Gregorčič in realistični pesnik balad in romane Anton Aškerc. Razen Gregorčiča so se uspešno uveljavljali še drugi sinovi danes neosvobojenega slovenskega ozemlja, kakor Krilan, Sket i. dr. da, celo Ivan Trinko iz Beneške Slovenije.

Svetovnonazorski razkol, ki ga je v 80-ih letih izzval nastop dr. Antona Mahniča, je povzročil, da so si tudi katoliško opredeljeni književniki pod vodstvom filozofa dr. Fr. Lampeta osnovali l. 1888. svoje glasilo "Dom in svet", ki si je kmalu prav tako vzgajal vrsto talentov (A. Medved, P. Bohinje, Fr. Jaklič i. dr.).

Nova literarna gesla, ki so se uveljavljala konec preteklega stoletja v kulturni Evropi, so pa tudi pri Slovencih kmalu potisnila v stran staro domoljubno romantiko in nekoliko plehki poetični realizem. V "Ljubljanskem Zvonu" je za kratk čas zavladal naturalizem (Fr. Govekar, Rado Murnik, E. Kristan, Z. Kvedrova i. dr.), a ga je hitro zanesčil novoromantični simbolizem slovenske moderne. Njeni največji predstavitelji so čuvstveno in miselno globoki mojster modernega slovenskega verza Oton Zupančič, mojster moderne psihološke novele Ivan Cankar, D. Kette in J. Murn. Zadnja dva iz te četvorne pesniške plejade, oba sijajna pesniška talenta, sta umrla še kot napol dorasla mladeniča. Cankar in Zupančič sta pa po Prešernu prva zopet dvignila slovensko slovnost do prave pravcate svetovne višine. Poleg teh vodilnih duhov in klasikov slovenske moderne so se zbrali v prvih dveh desetletjih tekočega stoletja okrog "Ljubljanskega Zvona" še pesniki R. Maister, V. Jerajeva, Cv. Golar i. dr. ter pripovedniki Fr. Milčinski, dr. I. Šorli, M. Pugač, dr. A. Kraigher, Vl. Levstik in dr. deloma učenci realizma in naturalizma, deloma moderne. Vzporedno s temi je rodil v tej dobi tudi katoliški tabor okoli "Doma in sveta" nekaj velikih talentov, med katerimi sta zlasti klasika slovenskega pripovedništva F. S. Finžgar in dr. Ivan Pregelj, razen teh pa še Ks. Meško, St. Majcen in dr. ter pesnika S. Sardenko in M. Opeka. Zlasti med mladim rodom obeh takorov je bila pa odločno zastopana tudi slovenska Primorska kakor poleg že omenjenega Preglja z dr. A. Gradnikom, J. Lavrenčičem, Fr. Bevkom, N. Velikonjo in dr.

V prvih povojnih letih so se pojavljale razne moderne smeri (ekspresionizem in dr.) ki dalje časa niso mogle nuveljaviti nobenih močnejših predstavitev, polagoma so se pa tudi iz najmlajšega rodu izoblikovali pomebni talenti, med katerimi bi bilo navesti zlasti (po večini lirične) pesnike Fr. Albrehta, J. Glaserja, M. Jareca, M. Klopčiča, E. Kocbeka, S. Kosovela, J. Pogačnika, F. Seliškarja, V. Tauferjevo, A. Vodnika, B. Voduška in B. Faturja ter pripovednike St. Majcena, J. Kozaka, Iv. Zorca, J. Pahorja, Vl. Bartola, J. Jalna, L. Mrzla, B. Magajno, M. Malešiča, M. Kranjca in dr. Čeprav je lirika še vedno najmočnejša vzmet našega slovnostva, so se ob njej vendar le malo razvili tudi roman, drama in povest poglobljeno življenjsko resničnostjo v obrazovanju družabnih, narodnih in erskih vprašanj.

Med kritiki zavzemata po vojni vidnejše mesto Fr. Koblar in J. Vidmar, med bibliografu pa dr. J. Slebinger.

Tako smo si ustvarili Slovenci v teku enega dobrega stoletja lepo in bogato slovnost, ki je globoko zasidrano v narodu, stremi v svetovne višine ter se po svojih notranjih vrednotah uspešno kosa s slovnostvom vsakega drugega južnoslovenskega naroda. Njegova najznačilnejša zunanja poteza do vojne je bila ta, da se zaradi naših skromnih sredstev ni zražalo tolikanj v knjižnih izdajah, kolikor bolj v periodičnih književnih obzornikih ("Slovenski Glasnik", "Zvon", "Ljubljanski Zvon", "Dom in svet" in dr.). Ti so se po vojni sicer še pomnožili, vendar danes ne tvorijo več v toliki meri skoro edinega ogledala naše slovnostne proizvodnje. Iz istega razloga Slovenci tudi dolgo nismo mogli priti do večjih založništev. Za slovensko knjigo sta se zato dolgo mogli skrbiti skoraj le obe veliki splošno narodno-kulturni ustanovi, "Družba sv. Mohorja" in "Slovenska Matica", katerima so se začele šele na prelomu stoletju pridruževati še zasebna založništva, kakor "Jugoslovanska knjigarna", I. Schwentner, Kleinmayr & Bomberg ter A. Gaberšček v Gorici. Po vojni so se ta pomnožila še s celo vrsto drugih, ki danes vprav tekmujejo ne le glede števila izdaj, temveč tudi glede res vzorne opreme (Nova založba, Tiskovna zadruga, Akademski založba, razne "Maticice", "družbe" itd.).

Kakor se je lepo in organsko razvijala slovenska lepa knjiga, tako smo imeli pa iz raznih razlogov dolgo velike težkoče z znanstveno literaturo. Sicer smo imeli v vseh časih in vseh strokah velike znanstvenike tudi svetovnega učenjaškega slovesa (n. pr. matematika Vego, slavista Kopitarja in Miklošiča, pravnik Kranjca, katografa Kozena itd.), toda vsi so se morali udeleževati izven domovine in v tuji jezikih zlasti v nemščini. Navzlic temu smo pa tudi tukaj storili vse, kar je bilo mogoče, čeprav smo bili v tem pogledu še bolj kot v leposlovju navezani skoro le na razne zbornike in obveznike (letopisi in pozneje Zborniki Slov. Maticice, Kat. Obzornik, Čas, Veda, Slov. Pravniki, časopis za zgodovino in narodopisje itd.).

Po vojni ko je bilo obnovljeno naše slovensko vseučilišče, so se pa razmere tudi v tem pogledu prav vidno izboljšale. Med najodličnejše slovenske znanstvenike, ki uživajo velik ugled tudi izven slovenskih meja, bi lahko prištevali v slovnostni zgodovini Prijatelj, Kidriča, Grafenauerja i. dr., v jezikoslovju Kopitarja, Miklošiča, Skrabra, Štrklja, Murka, Breznika, Nahtigala in Ramovša, v zgodovini Rutarja, Kuspreta, Vrhoveca, Vl. Leveca, Fr. Kosa, Grudna, M. Kosa, Mala, Hauptmana in dr., v filozofiji Mahniča, Ušeničnika, Rostoharja, Vebra in dr., v prirodnih vedah Erjavca, Zarnika, Seidla, Hinterlechnerja, Jesenka, Sameca in dr., v matematiki Vego, Močnika, Plemlja in Zupančiča, v tehniki Vidmarja, Preglja in dr., v pravnih vedah Kranjca, Zhišmana, Žolgerja, Pitamira, Kušeka, Poka, Žička in dr. Glede na to nam je bilo ob priliki obnove našega vseučilišča treba pozvati v domovino v glavnem le naše lastne ljudi, ki so delovali dotlej na tujih znanstvenih zavodih. Še bolj smotno bi pa za v bodoče uredila slovensko znanstveno delo naša nova "Slovenska akademija znanosti in umetnosti", — če bi ji bilo dovoljeno delovati seveda. Upajmo, da bo ta naša najvišja kulturna ustanova delovala potem ko se uredijo razmere ter pripomore k duševnemu preporodu v Evropi predvsem seveda v domovini.

Po knjigi "Slovenija in Slovenci".

Krojačnica 'Gorica'
Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires
Nasproti postaje La Paternal

Moderno vojskovanje

Bilo je v letu 1914., ko se je na zahodnem evropskem bojišču po bitki pri Marni ustavila "dirka proti morju". Bojišče je postalo ustaljeno, ker sta se oba nasprotnika zakopala v zemljo. Sledila je vojna, ki je bila pravo obleganje, in to medsebojno obleganje je trajalo štiri leta. V tedanji vojni se je nato razvijalo samo letalo, ki je postalo bombnik in imelo na sebi vedno več strojnič. Počasi so proti letu 1918. letala nosila s seboj že bombe, ki so bile težke do 750 kg. V začetku je bilo letalo orožje druge vrste in je služilo samo za izvidniške poletje. Toda v aprilu leta 1915. so na bojišču v Flandriji med Langemarckom in Bishotom prvič uporabili pline, nastopila je nova doba kemičnega vojskovanja. Plin je hotel prisiliti pehoto, da bi prišla na površino iz svojih jarkov, kajti strelske jarko je lahko razbijalo samo topništvo, in sicer z ogromnimi količinami streliva, kar je bilo vsekakor zelo drago. Tako so v letu 1917., in sicer aprila meseca, Nemci za napad pri Chemins des Dames porabili za obstreljevanje 5. in 6. armade 60.000 ton streliva, kar je veljalo 450 milijonov zlatih frankov. V avgustu 1917 so pri Verdunu in v ofenzivi v Champagni porabili 40.000 ton granat in je to tedaj veljalo 280 milijonov zlatih frankov.

Zato se je v tedanji svetovni vojni plinska vojna začela silno razvijati, in sicer je zlasti napredovalo izdelovanje solznih plinov in plinov, ki povzročajo bruhanje. Ko se je vojna v novembru leta 1918. končala, je bilo priprav za plinsko vojskovanje toliko, da je bilo na obeh straneh 90% vsega topništva že porabnega samo za to, da se izstreljujejo iz njih plinske granate. Toda plinska maska je istočasno postajala uspešno orožje za obrambo pred plini. Protiplinska maska se je vedno bolj izpopolnjevala in vse obrambne odredbe imajo danes že zelo izpopolnjene predpise za uporabljanje mask.

Kemična vojna je bila tista, ki je prejšnji svetovni vojni vtisnila največ izrazitost. Plin se je moral kot oblak vleči nad ozemljem, kjer naj bi deloval, in rabili so ga zlasti tedaj, kadar se je morala v nekaj dneh sprožiti ofenziva. Oblaki, polni plina, so lahko zajeli površino od 10, 20 in celo 35 km². Pline so nekateri proglasili za človečansko sredstvo vojskovanja, toda vendar je prevladalo mnenje, da je plin nečloveško sredstvo za vojskovanje in v letu 1925. je bil v Ženevi podpisan mednarodni dogovor, s katerim so se vse države obvezale, da se tega sredstva za vojskovanje ne bodo več posluževale.

V dvajsetih letih po prvi svetovni vojni se je izpolnilo načelo o totalnem vojskovanju. Začelo se je pisati in govoriti tudi o bliskoviti vojni. Vse to pa je povsod vplivalo tudi na notranji ustroj posameznih držav, ki so se vedno bolj morale pripravljati za presenečenja, ki jih lahko prinese razne vojaške poteze. Strategija je začela zagovarjati načelo kratke in silovite vojne, kajti na prebivalstvo največ vplivajo dobe, ki lahko rahljajo njegovo moralno in vojno razpoloženje. Zato se naj izloči "vojna v strelskih jarkih", to je "vojna medsebojnega obleganja. Zato se naj uporabi orožje, ki bo znalo izsiliti siloviti spopad in ga hitro zaključiti. Pri tem streljenju za novim načinom vojskovanja mora vojna vsekakor dobiti nov značaj in nov obseg. Dobiti mora tudi novo obliko. Začela se je velika doba motorizirane vojne. Prav tako se je začelo misliti na čisto novo uporabo avtomatičnega orožja. Istočasno pa je postalo letalo najpopolnejše vojaško sredstvo in vse je začelo izdelovati najmodernejšo vrsto bombnikov, lovečev in izvidniških letal. Istočasno se je začelo izpopolnjevati protiletalsko orožje. Tank je postal vedno bolj popoln in udaren ter prodoren. Istočasno je bil uveden nov rod vojske, to je letalska pehota — padalci, ki so morali biti zopet opremljeni z novim orožjem. Vse to izpopolnjevanje je dokazovalo, da se udarnost in uspeh novih prodorov dá doseči z novim orožjem, ki

ni — plin. Ta novi in hitri način vojskovanja z najbolj izpopolnjenimi dosedanjimi vrstami orožja je lahko dosegel tudi to, da je bila hitro in na bliskovito način razširjena panika med sovražnim prebivalstvom, kar je zopet podprlo naziranje, da je hitro in bliskovita vojna le na mestu in da je upravičena.

Kajti nikdar ne bodo dovolj jasno popisali vsega trpljenja in nesreče vseh tistih, ki morajo bežati pred invazijo. Ceste so na mah prepolne, gozdovi polni žen in otrok, ki se umikajo iz strelske črte, da brz nato zopet padejo vanjo. Nato pa se začne po vsej deželi obupno iskanje svojcev in družinskih članov. Tako smo videli v tistih dneh v francoskih listih tale oglas: "Dreicher Jean, star štiri in pol leta, išče svoje starše. Očetu je ime Ferrand, materi pa Marija. Na cesti je otroka pobral neki tovorni avtomobil."

Pred kratkim pa je pisal francoski vojaški publicist general Duval tole: "Če se vojna preveč zavlačuje in preveč dolgo traja, tedaj je treba seči po sredstvih, ki naj ustrezajo novim nalogam in novim potrebam. Pojaviti se mora novo orožje." Pisali so že o nekaj zažigalnih "lističih", ki so najbolj nevarni kmetom in njihovim poljem. To so majhne celuloidne ploščice, ki imajo v sredini jamico, v kateri je nekaj gramov fosforja, ki je obdan s bombazem. Letala sejejo te lističe nad polji in gozdovi in ko se lističi posuše, začne sami goreti. Požar se širi lahko v silnem obsegu.

Prav tako pa silno napreduje izdelovanje raznih kemičnih sredstev za vojskovanje. Dosedanjim plinom se je pridružila cela vrsta novih plinov o katerih se je že pisalo. Kolikurnost plinskih sestavin pa iz vojaških razlogov sploh še ni bilo popisanih. Tako se pojavljajo novi plini, ki uničujejo vid in razjedajo oči, prav tako pa imajo že pline, ki razjedajo in uničujejo prebavne organe. Iperit je doslej deloval počasi, sedaj pa že imajo pline, ki delujejo takoj in tisti hip, ko se dotaknejo površine kože.

Zimska megla ne more več zakrivati mest in naselij pred letalskimi napadi, dasi so mislili, da bo zima ovirala delovanje letal. Ni verjetno, da bi letala že imela tiste sumljive daljnoglede, ki prodirajo celo megle in oblake. Prav tako megla ali pa oblaki letal več ne ovirajo pri orientaciji. Toda pri plinih lahko megla celo pospešuje razširjanje plina po površini. Nekaj takega se je nad dolino Meuse že zgodilo v letu 1930. V okolici Liegea so se plini širili iz tovarn in nekaj časa niso bili nevarni. Nevarni so postali šele, ko se je nad pokrajino vlegla megla. Ta vlažna megla se je napila plinov in v vlagi, ki je bila zraku, so se plini tako hitro razvijali in pomnožili, da je bilo v nekaj trenutkih 73 oseb mrtvih, več sto oseb pa je nenadoma silno hitro zbolelo zaradi hudih zastrupljenj.

Vse to nas navdaja k temu, da moramo biti zelo pozorni na prihodnjo dobo vojskovanja. Kajti letalo lahko pline širi v mnogo hušji in groznejši obliki nad meglo in oblaki, kakor pa je to bilo v zadnji vojni, ko so plinske granate izstreljevali največ s topovi.

Doslej se že dozdeva, da generalni štabi še niso začeli misliti na to, kako bi uporabljali pline. Kajti sedanja vojna je prinesla že toliko presenečenj, da bi tudi vojskovanje s plini najbrž postalo takšno presenečenje, ki bi najbrž ne pospešilo konca vojne, pač pa sprožilo nov plaz presenečenj in nov plaz negotovosti. Plini torej ne bodo pospešili konca vojne, bi znali samo povečati grozote vojskovanja in trpljenje človeštva.

FOTOGRAFIJA
"LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI
FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Ti si pa dečko!

Nobeden ne ve vsega, vsi pa marsikaj! Vsa pa je potreben kakega podučanja. Na žalost se za to najmanj zanimajo tisti, ki so poduka najbolj potrebni. Nemara pa bodo te besede le prišle pred oči komu takemu, ki mu vtegnejo koristiti.

Oni dan sem vstopil v neko hišo. Prijazen dom, prav lepo oskrbovan in lepo okrašen. Na sredi dvorišča stoji otroška gugalnica.

Da ste ju videli malo Micko in Janezka, kako sta se gugala z gugalnico in kričala, da ni bilo slišati nobene druge besede. Materi je bilo kot na trnju, oče je z ostrim pogledom bodel v Janezka; Janezek pa le še huje...

Janezek že dobro ve, kako je s takimi stvarmi. Kadar je kak drug človek v hiši, takrat si more veliko več dovoliti.

Mami je bilo vsega tega že odveč. Zgrabila je malo Miciko, da jo kaznovala. Krepko je zamahnila, toda predno je roka dosegla tja, kumar se brez vsake škode lahko precej krepko pritisne, je mater tako zabolelo v sreu, da je roko zadržala in je prišel do kože le slaboten krekljaj.

Oče je tudi menil, da je temu treba konec napraviti in je Janezka krepko zgrabil. Janezek pa že ve, kakšno orožje je najbolj izdatno. Začel se je dreti na vse prsi in je razorožil očeta.

Mislil, da je bil že marsikdo priča kakega podobnega prizora. Marsikateri stariši so strašno v zadregi, kadar jim otroci kako tako nagodejo in ne vedo, kako stvari dati primerno opravičilo.

Ne vem kakšni so ti otroci, tako je opravičevala mati. Saj so drugače pridni. Kadar pa pride kak človek k hiši, takrat celega vraga počnejo. Človeka je sram, da bi jih kaznoval, z lepa si pa ne dajo nič dopovedati...

Pa ni treba nikakih izgovorov, če opravičil. Nista taka samo Micka in Janezek, da sta najbolj nagajiva tedaj kadar je v hiši kak obiskovalec. Tudi Tomčki in Jurčki in Nelke in Lize znajo isto igro. Otroci je pač tak, da hoče na nek način nase obrniti pozornost. Micika in Janezek torej nista nikaka posebna izjema, pač pa naraven sad premalo skrbne

vzgoje, deloma po krivdi starišev, deloma pa tudi po krivdi obiskovalcev, ki dajejo otrokom povod za tako izzivno obnašanje.

Najprej po krivdi matere, kate-re ljubezen je — slabost. Grozi pač, da bo kaznovala, a njena roka je tako nežna, da zmore otroka samo božati. Saj je zamahnila, toda že se ji zasmili ljubljena Micika, da jo bo preveč bolelo... Micika pa ni tako neumna, da ne bi znala materino slabost zlorabiti. Ona pač ne razume, da je materina ljubezen, ki ji prizanaša, pač pa misli, da mati ne more bolj pritisniti... In takih mamie je veliko, ki grozijo, nikdar pa svoje grožnje ne uresničijo in s tem otroka nauče upornosti... Saj je treba malokdaj zares pritisniti. Kjer je vsaka beseda vedno pribita, tam ni treba palice. Pri nas doma so Miklavževe šibe celo leto tičale za stropom in je en sam pogled očeta ali materin tja gori pod strop napravil takoj popolen red. Prav redko kdaj je morala "šiba peti"... Kadar je pa pela, je pela tako, da so jo čutili ne samo hlačke in ni pomagalo nič zvijati se in kričati. To je kazen le še poostriilo... Oče in mati so vedeli, da otrok ni iz stekla. Ne zdrobi se ne tako hitro!

Prav usodna vzgojna napaka je, kaznovati samo na videz! Kazen mora biti občutna, da se otrok zave, da so stariši močnejši od njega in pa... kaznovati je treba s prevdankom, ne pa v slepi jezi, ker to pa spet ne obrodi vzgojnega sadu. Niti jeza niti ljubezen ne smeta biti slepi... Trezen prevdarek in dosledno spolniti, kar je bilo obljubljeno, to bo otroku kmalu dalo razumeti kako naj se obnaša. In vselej naj ve otrok, zakaj je bil kaznovan.

Toda niso vsega krivi stariši! Tudi obiskovalci nosijo velikokrat krivdo.

Janezek počenja vse vragolije, kadar je v hiši tuji človek. Ves namen njegovega početja, da bi obrnil nase pozornost. Pa se res dobi tak obiskovalec, ki je nevideven in začne obračati svoje besede na nagajivega vražička.

"Que guapo, Juancito"... "Ti si pa dečko"...

Saj to je ravno tisto, kar je Janezek hotel in če se mu njegov namen

posreči, bo drugič še bolj nasilen, še bolj glasen.

Veliko bolj bi napravil obiskovalec, če bi Janezku ne obrnil prav nobene pozornosti, če bi ga sploh ne pogledal.

So pa tudi stariši sami krivi, če njihovi otroci tako vsiljivo obračajo nase pozornost.

Naravno je pač, da so stariši na svoje otroke radi ponosni. In je gotovo njim v lepo čast, če se morejo z njimi ponašati. Zelo izgrešeno pa je, če stariši svoje otroke tako hvajlijo, da otroci sami to poslušajo in se s tem v mladih glavicah neti domišljavost, katera jih žene nato k temu, da hočejo nase obračati pozornost.

Je pač prav otroka pohvaliti, toda nikoli ni prav, če se njegove zmožnosti vpiro njega poveljujejo. In če je otroku dano priznanje, naj bo na tak način, da se otroku pokaže tudi to, da še ni popolen, temveč da še marsikaj manjka. Prav je v otroku pohvaliti njegovo resno prizadevanje, kar ga vspodbada še k nadaljnjemu, nikakor pa ne gojiti v njem domišljavosti s tem, da ga obožujejo, kar je tako pogosta napaka v vzgoji tam, kjer je otrok samo en par.

Najbolj neprijetna zadeva je, kaznovati nagajivega otroka v pričjo gostov. Bolj pametno je, zaposliti otroka s čimerkoli, poslati ga kam s kakim opravkom.

Kadar pa ni več gosta v hiši, tedaj je treba otroka vzeti med štiri oči in mu dati razumeti, kako grdo je bilo njegovo ravnanje, da s takim ravnanjem dela sramoto svojim starišem, da s tem sebe grdo izkaže. "Kaj bo pa kak človek rekel, če se boš še kdaj tako obnašal". Otroku je seveda tudi treba povedati, kako naj se zadrži drugič... Nemara bo kdaj treba tudi bolj energično poseči in otroka tudi vpiro gosta kaznovati, toda večinoma bo z modrimi besedami in pametno enkratno kaznijo že dovolj, da ne bo več drugič Janezek take nevednosti nagodel.

Razni strici in tete, ki otroka v brambo vzamejo, so prav pogosto krivi njegovega slabega obnašanja. Še bolj škodljivo pa je, če si v kazlovanju otroka nasprotujeta oče in mati. Kjer reče oče "črno", mora mati vpiro otroka dati vedno oče-

tu prav; če pa je bila mati tista, ki je otroka trdo v roke vzela, se zelo moti oče, če misli, da si bo pridobil otrokovo srce zase, če se bo vpiro njega zanj postavil. Otrokovo ljubezen bosta imela oče in mati, če bosta oba toliko modra in toliko občudna, da bosta otroka vedno vsporedno korila in krotila, pa tudi ljubila in nagradila.

Najtežja zadeva našega izseljenstva je dobra vzgoja otrok. Saj je vse tako strašno drugače kot doma. Pa še vse bi se napravilo, če bi se otrok na cesti ne pohujšal, tako tožijo nekateri in prav po pravici...

Tam doma je bil v vsaki družini tudi kak bolj izkušen. Bila je stara mati, bila kaka teta, ki je imela nekaj vzgojnega iskustva in je mladim materam dala dobre nasvete. Kdo pa naj take nasvete daje tukaj mladim materam?

Za tiste, katere se zavedajo svoje velike odgovornosti, je vsaj nekaj na razpolago. Saj zato imamo naše časopise. Zato se vedno najde kaka dobra vzgojna misel v "Slovenskem listu" in "Duhovnem življenju".

Tisti stariši, katerim pa ni nič mar, da bi se o vzgoji kaj poučili, ki nočejo nič čitati, naj pa sami sebi pripišejo, če jih njihovi otroci postavijo kdaj v kak neljub položaj.

CERKVENI VESTNIK

16. nov. Maša na Paternalu za Antona Koejančič. Zapoje žalni zbor.

Pri sv. Rozi za Janeza Borse. Molitve na Avellanedi.

23. nov. Maša na Avellanedi za Kato Ritoper.

Pri sv. Rozi za Antona in Jakoba Podogar.

Molitve na Paternalu.

V Novi Pompeji se je zbralo prav lepo število rojakov. Cerkev je bila nabita. Polovica prisotnih so bili naši rojaki.

Slovesnost našega shoda je povzdignil tudi P. Koloman Kisilak, ki je vodil pete litanije in blagoslov.

Pričelo se je z obnovo Bratovščine ivega Rožnega Venca, ki naj strne vse naše verne rojake v molitvi za pravičen mir in blagor naše do-

movine in človeštva. Vsi rojaki ste povabljeni, da se pridružite tej akciji.

Na Avellanedi se bo ta molitvena vojska organizirala to nedeljo popoldne, to je 16. nov.

Na Paternalu pa se bo vršilo zadefno posvetovanje 30. nov. pri popoldanski molitvi. Povabljeni ste vsi rojaki, da prihitite ali na Avellanedo 16. nov. ali na Paternal 30. nov.

PROSLAVA jugoslovanskega praznika ZEDINJENJA se bo vršila 30. NOV. s sveto mašo ob 10.30 v spodnji cerkvi Santísimo Sacramento (San Martín 1039).

Zahvala. 2. nov. se je vršila na Paternalu sveta maša za mojo rajno mater. Nimam primernih besed, s katerimi bi se mogel zahvaliti rojakom, ki ste tako v obilnem številu prihiteli in mi s tem izkazali svoje resnično sočustvo. Ob bridki izgubi drage matere mi je v veliko tolažbo spoštovanje, ki ste ga izkazali s tem moji materi in meni veselje, ker vidim, da je med rojaki, ki ste moji verniki, tudi mnogo dobrih src.

Prav posebno zahvalo pa naj še izrazim peveem, ki ste tako ganljivo zapeli. Saj so rajna mati tolikokrat pravili o lepoti Vipavske doline in Goriške dežele. Pač si niso nikdar mislili, da bodo njim v slovo tudi Rihemberčani kdaj zapeli... Janez Hladnik

NOV GROB V DOMOVINI

V Levpi je zatisnil oči 12. okt. Štefan eBrlot, star 66 let. Po daljši bolezni je odhitel v boljšo domovino.

Tukaj živi zin Andrej, dva sinova sta v italijanski vojni službi, pa sta mogla priti na pogreb. Eden je našel očeta še živega.

Maša za rajnega bo pri sv. Rozi 17. nov. ob 9 uri.

NOV GROB

Dne 23. okt. je v bolnišnici Piñeyro umrl Mohor Tinta, star 44 let.

V tej deželi je bil 17 let. Zapuščena žena in 9 letnega sina. Tukaj živi tudi en brat in ena sestra rajnega. Pokopan je bil na pokopališču Flores.

Caričin ljubljenec

ZGODOVINSKI ROMAN

(Nadaljevanje 250)

— Od kedaj pa je tožitelj obenera tudi sodnik? — vpraša Katarina s strogim glasom. — Molčati morate, Gregor Orlov, dokler vas nisem ničesar vprašala!

Sicer pa sedaj ni čas, da bi se bavila z vami.

Na vsak način ste se pregrečili proti postavam te hiše v tem posloju miru ste se bojevali.

To je prepovedano in radi tega vas čaka kazen.

Minister grof Panin, vzemite grofu Gregorju Orlovu njegov meč, prosim vas.

Obraz grofa Orlova je bil ves spačen od divje jeze.

Na caričino povelje pa je odvrnil hladno in porogljivo.

— Tu imate moj meč, grof!

Z nepopisnim sovraštvom je premeril Katarininę ministra.

Grof Gregor Orlov je iztrgal svoj z zlatom okovani meč iz pasu in ga izročil Paninu.

— Sedaj pa, grof Orlov — nadaljuje Katarina — vam ukazujem, da takoj odidete v svojo palačo!

Tam boste čakali na moje nadaljnje odredbe.

Brez mojega dovoljenja ne smete odhajati iz palače!

— Jaz sem torej njetnik?

— Da — odgovori carica Katarina škodoželjno — za sedaj samo še v svoji palači!

Pazite, Gregor Orlov, da me ne boste prisilili, da vas bom morala spraviti v katero drugo temnico!

Grof Gregor Orlov se ugrizne v ustnico, — ves se je tresel od divjelega sovraštva.

Zdajci pa ga njegov brat Aleksej Orlov prime za roko in ga potegne iz sobe.

Knez Aleksander Potemkin je bil dolgo bolan.

Caričin telesni zdravnik doktor Ruben mu je moral operirati oko in mu ga vzeti iz očesne votline.

Čez mesece dni je lahko vstal iz postelje.

Carica ga je med tem časom zvesto in nežno negovala.

Ko pa mu je tedaj na njegovo prošnjo ponudila ogledalo, ko se je Aleksander Potemkin prvokrat videl s poškodovanim očesom, si je zakril obraz z rokama in kričnil oá bolesti.

Njegov obraz je bil spačen.

Levo oko mu je izteklo, globoka votlina je zijala v njegovem lepem obrazu.

Katarina ga je objemala in ga nežno poljubljala ter ga rotila, naj ne postane malodušen.

Obljubljala mu je, da ga bo vedno ljubila in da bo v njem vedno gledala moškega, ki pomeni zanjo vse.

Potemkin pa se je samo lelastno smehljaj.

Ko pa je nekega dne prišel na ruski dvor neki francoski zdravnik in je javil cariči Katarini, da nadomesti Potemkinovo oko lahko s steklenim, se je v sreu nesrečnega mladega moža porodilo novo upanje.

Preden je minilo osem dni je mel Aleksander Potemkin novo stekleno oko, ki se v ničemer ni razlikovalo od pravega — Katarina pa si je morala na žalost priznati, da je ne ljubi več...

Mladi doktor Betalesi, ki se je izdajal za Francoza, je bil preobleena žena — Elizabeta Voroncova.

Beg, na katerega se je zaljubljeni par pripravljaj, se je ponesrečil.

Mlado deklico je kruta carica Katarina ukazala vreči v vodno celico Petro-pavlovske trdnjave, odkoder pa se ji je posrečilo, da se je na čudežen način rešila, Potemkina pa je

pregnala v neki stari samostan.

Vašemu očetu, draga baronica, pa se je Katarina najstrašnejše maščevala.

Tako sem vam v kratkih potezah orisal usodo vašega očeta, spoznali ste lahko, da imate dovolj vzroka, da ga maščujete.

Mlada baronica je sedela na svojem sedežu in ni spregovorila niti besedice.

Bila je strašno bleda in je razburjeno motrila svojega gosta.

Naposled pa sta se začela pomenkovati, — govorila sta šepetaje, ko pa je čez nekaj ur odšel stari grof Agapov iz stanovanja lepe Fatime Reninske, je bil zadovoljen.

Baš, ko se je baronica Fatima Reninska po dogovoru z grofom Agapovim pripravljala, da bi odšla v zimsko palačo, je nekdo potrkal na vrata.

— Naprej! — vzklikne Fatima nestrpno.

V sobo stopi sobarica.

— Gospa baronica — reče sobarica — prišli so neki ljudje, ki bi radi govorili z vami.

— Sedaj nimam časa, — odgovori baronica — reci jim naj pridejo drugič! Saj vidiš tudi sama, da se mi mudi, ker se bom odpeljala.

— Oprostite, gospa baronica, če se ne motim, so ti ljudje od petrograjske policije.

Baronica prebledi.

— Od policije? — zajecelja baronica Reninska. — Kaj — kaj bi radi ti ljudje od mene?!

Toda preden je deklica utegnila odgovoriti, se odpro vrata, v sobo pa stopijo policijski uradniki.

— Ali ste vi baronica Reninska? — jo vpraša eden izmed njih in stopi bliže.

— Sem — kaj hočete tukaj? — vzklikne Fatima. — Kako se drznete prodreti brez dovoljenja v moje sobe?

Pritožila se bom — obžalovali boste to svoje postopanje.

— Ne boste imeli časa, cenjena baronica — ji reče uradnik porogljivo. — Prišli smo namreč, da bi vas aretirali.

Izvolite z nami!

— Prišli ste, da bi mene aretirali? — vzklikne baronica Fatima Reninska.

— Kar zlepa pojdite z nami, kajti sicer bomo morali uporabiti silo — reče uradnik resno.

Čez nekaj trenutkov se je nahajala baronica Fatima Reninska v spremstvu detektivov na poti proti policijskemu uradu.

Julijan Sanderski, ki je bil v sosedni sobi in ki je vse slišal, se je skrill, ko pa se je prepričal, da je ozračje čisto, je pobral ves denar in ves nakit, ki ga je našel v stanovanju, potem pa se je splazil iz palače, da bi čimprej odpotoval iz Petrograda in tako zabrisal za seboj vsako sled.

Na policiji je Fatima Reninsko sprejel neki višji uradnik, ki jo je takoj pozval, naj prizna, da je ukradla markizi de Verneuil dragocen nakit.

Ker pa Fatima nikakor ni hotela priznati tatvine, jo je policijski uradnik poslal v Petro-pavlovsko trdnjavo, kjer so jo vrgli v posebno celico.

Med tem časom pa je policija uvedla v njenem stanovanju natančno preiskavo.

174. POGLAVLJE

Elizabeta v Petrogradu

Bilo je še zgodaj zjutraj. Carica Katarina je sedela v svoji delavni sobi pri pisalni mizi in pisala.

Od časa do časa je prenehala z delom in zamišljeno gledala predse. Z roko se je pogladila po čelu, kakor da bi se hotela iznebiti misli, ki ji niso dale miru.

Zdajci pa je nekdo potrkal na

vrata.

— Naprej! — vzklikne Katarina. V njen delavni kabinet stopi komornik.

— Veličanstvo, v predsobi se nahaja njegova ekscelenca minister grof Panin.

— Naj vstopi.

Nekaj trenutkov pozneje pride v sobo Katarinin prvi minister grof Panin.

— Veličanstvo!

— Kaj bi radi, grof Panin?

— Prišel sem, da bi javil Vašemu Veličanstvu čudno in zelo zanimivo novico — reče grof.

Želja Vašega Veličanstva se je izpolnila.

Posrečilo se nam je, da smo našli osebo, ki je izredno podobna deklici, ki jo iščemo — Elizabeti Voroncov.

Katarina plane.

Bila je silno razburjena, pordečela je, svoje roke pa je pritisnila na nemirno srce.

Nekaj trenutkov ni govorila.

Grof Panin je stal pred njo, in jo mirno gledal.

Naposled je carica zopet lahko spregovorila.

— Torej se vam je zares posrečilo? — vpraša Katarina naposled.

— Oh, jaz pa sem že mislila, da se nam ne bo nikdar več posrečilo najti deklice, ki bi ji bila podobna.

Mar se je zares izpolnila moja želja?

Hitro mi povejte, grof Panin, kako se vam je posrečilo, da ste našli podobno deklico?

Kje se nahaja ta deklica sedaj?

— V Petrogradu je! — odgovori Panin.

Ukazal sem, naj jo pripeljejo na moje stanovanje.

Zaklenil sem jo in zapovedal, naj jo oskrbijo z vsem potrebnim za življenje.

— To je dobro, moj dragi grof Panin, vedno vam bom hvaležna za

POSLEDNJA JESEN

(Nadaljevanje)

Za opoldne si je skuhal kosilo: zelje in dobro zabeljene žgance. Pa mu ni nič teknilo. Se je pa prešček v hlevu tega bolj povesečil. Popoldne ni mogel vzdržati doma. Čudno. Pa je zadnje čase še okoli hiše postajal. Nekaj ga je še zmeraj bezalo v grlu, še od lanske jeseni, ko je moral leči in je šele na spomlad vstal. Potem pa še ta njegova noga! Ali zdaj je na vse to hipoma pozabil, Neznana sila ga je vlekla venkaj. Na sonce morda, ki je tako lepo obsevalo rumenelo krajino: sadovnjake, vrtove, polja, laze, gozde. V zraku je prijetno dišalo. Martinecu, ki je drsal s podstetnja prek dvorišča, ni bilo še nikoli tako mehko pri sreči, še nikoli. Kakor da je danes zadiral v novo življenje. In stopil na novo pot. Zaneslo ga je v reber. Skonca sadovnjaka je za hip postal. Saj se je počutil že utrujenega. Dvignil je težko glavo. Pogled mu je splaval v desno. Njegova domačija je bila tam, njegov grunt, njegova zemlja, ki je nekoč bila pot njegovega obraza in obraza njegovih otrok. Bog jim daj dobro! Zdaj pa pije ta gruda znoj tujih ljudi, znoj Plavinov, Jamarjev, Stresnikov, Škantinov, Škantinov, hu, tega še največ! In Martinec gleda vse to in mu je tako težko pri duši, da si še misliti ne more. In danes, šele danes to tako občutil, šele danes, o!

Tam za Klanci je bilo vse živo po poljih: ljudje so kopali krompir, Jamarjevi in Plavinovi. Dobro jih je razločil. In tam od one strani je videl one Škantineve. Jaka in on, stari, in mati. Ona je bila pri volih. Orali so. Škantinovi na njegovi lehi. Martinec je gledal, kako je lemež zdaj in zdaj zablisnil, potem se pa strastno zarezal v prst, ki je tiho stokala in se vsa mastna legala, kamor jo je plug potiskal. Četrto brazdo so delali. Zdaj so imeli vrati. Martinec je motril sleherni korak, ki sta ga delala vola. In tudi onega, ki ga je delal Škantin in njegov sin in Škantinca. Da, ti ljudje so zdaj stopili na noge, zdaj,

Mladinski kotiček

ko je Martinecu odpovedalo. Na njegovo mesto so stopili. Pa tako hitro. In zdaj bi se radi še na njegovo hišo usedli — kali? Le kaj si mislijo? Da je Martinec z eno nogo morebiti že v grobu? Se jim meša? Ko je pa Martinec še tako čil in krepak in zdrav, saj ga je samo življenje, le da noče tega pokazati. Bodo že videli, ko jim bo vzel se tiste lehe, kolikor jih imajo po milosti, naj pomnijo, kdaj so se drznili priti na tako misel, tepei!

V zraku je še prijetneje zadišalo po jeseni. Po jeseni, kako je bila tokrat lepa! Vsa praznična, vsa svatovska. Od nekdaj je prinašal veter vonj po ognju. Pastirji so ga kurili, ko so pasli po lažih in pekli turščico. Tudi Martinec je včasih bil mlad kakor so ti, tudi on je pasel in kuril in pekli turščico. In vriskal, kot vriskajo ti. Da, to je bilo nekoč. Potem se je Martinec postaral. In zdaj je v letih, osmi križ, to ni kar tako!... Zlato sonce je lezlo v večerno stran. Drevje je delalo dolge sence. Pri Sv. Uršuli je bila ura. In Martinec je pomislil, da je prišel že daleč, prav na grič, ki je stal nad vasjo, se je privlekel. Pa še sam ni vedel kdaj.

Martinecu je vstala pred očmi slika, ki se je ni mogel odkrižati. Še nikoli se ni tako sprijaznil s svojimi spomini kakor tisti trenutek. Na vse drugo je pozabil. Še na sanje, ki so mu ves dan delale toliko skrbi. Ne. Martinec še ne bo legel in zaspal... Kaj bo potem z njegovim denarjem, ki ga ima toliko, in z njegovo domačijo, pak, da bi se Škantin nanjo usedel, vrag naj ga vzame! Oddrsal je proti cerkvi, ki so jo poljubljali zadnji žarki zahajajočega sonca. Jabolko vrh zvonika se je krvavozlato lesketalo.

Postopim note, si je Martinec rekel na glas, ko je videl, da so vrata cerkve odprta. Nekaj ga je gnalo naprej. Naprej skozi nizka vrata, ki so vodila v zvonik.

Vegaste stopnice, ki so vodile v mračni zvonik, so škripale, da je

mrtvaško odmevalo med štirimi stenami. Zdaj pa zdaj je nekaj šinilo iz kota, morda netopir, ki ga je splašilo, morda sova, ki je spala na veznem tramu, morda samo spomin. Ali Martinec na vse to ni mislil. Njega je gnala neznana sila naprej, naprej proti zvonovom. Ko se je plazil kakor mačka mimo ure, je kakor nalašč kolesje zaškrtalo, da se je Martinec do smrti prestrašil. Ura je bila. Gori nad glavo nekje je trdo udarilo, potem je votlo zadonelo, da so se stene stresle in potem grozotno bučale, da je glušilo. Pa Martinec je šel v sé po sapo, zgrabil strastno za opornike, ki jih je dotikal v temini, in se pognal kvišku. Še sopsti ni utegnil...

Zdaj je prijel za desko. Za zadnjo. Bil je že v zvoniku. Pri zvonovih. Pri zvonovih, pri svojih zvonovih. Moj ljubi Bog, koliko časa jih že ni gledal takole od blizu! Saj se mu zde čisto drugačni, kot so bili svoj čas! Pa so ravno isti. Ravno isti. Še Martinec sam jih je vlekel v zvonik, ko jih je prejšnja vojska pobrala in so bili potem dolgo časa brez njih. Kako lepo so oni peli. Še danes jih Martinec sliši, nikoli jih ne bo pozabil. Novi niso dali nikoli takega glasu. Ali vendar — tudi ti lepo pojo. Tudi ti, seveda: Martinec jih je že bogve kolikokrat preskušal. Bogve kolikokrat je potrkanje nanje: ob praznikih, ob žeganjih, zmeraj. In kolikim so že zvonili za zadnjo uro bivanja na tej zemlji. Kolikim že! Samo Martinecu še ne...

Skozi line je potegnila sapa. Bila je lagodna, jesenska, pa zanj kljub temu ostra, strupena. Ali ni je čutil. Palica mu je sama od sebe zdrknila na tla, roki sta se stegnili in zvon se je oglašil: najprej velik, potem srednji, za njim še mali. Martinec je z rokami tolkel po bronu. Tako lepo je zvenelo, da bi človek jokal. Ah, ti zvonovi, ti zvonovi! Martinec je še mlad in zdrav in poln življenja, kaj bi se Škantin ujedal nad njim, nad sabo naj se, slabič suhi, ko nima niti pedi svoje

zemlje, samo na Martinecu bi lahko posedala in jo glodala, nak, ne bo šlo tako, nikoli!...

Martinec je udarjal ob zvonove, da so mu prsti čisto odreveneli. Ko je mislil še enkrat udariti, je roka sama od sebe omahnila kakor mrtva ob životu. In Martinec je vrglo na tram, da se je sesedel. Kakor da je dokončal veliko delo. Res veliko delo... V zvoniku je bilo že vse temnačno. Netopirji so švigali vse okrog. Pa jih ni nihče preplašil. Stopnice so trdo poškrpavale. Ura je bila...

Mežnar od sv. Uršule je pravkar potegnil za vrv velikega zvona, ko je nekaj zaropotalo v zvoniku. In potem se mu je zazdelo, kakor da se je razlegnil iz gluhe mračine človeški glas... Za hip je možak postal, ko pa ni slišal nič več, je spet mirno potegnil. In veliki zvon visoko nekje nad njim se je zamajal in zapel v tihi večer. Angel Gospodov je oznanil Mariji...

Mežnar je spet ustavil veliki zvon. Zdaj bo zvonil z malim na čast sv. Florijanu. In potem še za verne duše, ki so v vseh. Pa tedaj se mu je spet zazdelo, da sliši človeški glas. Človeški glas, ki se odbija med štirimi gluhih stenami zvonika. Kaj je neki to? "Uuu! Uuu!" je bilo čuti. Morda spomin? Ali se pa sove tako derejo? Ali pa... Mežnar je držal za vrv in ni več povlekel. Saj ni mogel, ko mu je pa sa po vzelo. Vraga, naj li gre gor pogledat, kaj je? Je varno kar tako? Sam...

Pa se je mežnar le povzpela v zvonik. Zdaj je prepoznal, da je bil eni, ki se je oglašal, človek. Pa kdo neki? Kdo tako stoka? In kaj ga je prignalo semkaj? Ali ni ta glas Mežnarju že poznan?

"Martinec — ti? Hoj! Hoj!"

Pa Martinec, ki je visel sredi stopnic na tramu, in imel bolno nogo v veliki špranji, več se ni dalo v temi razločiti, ni dal glasu od sebe. Ves mu je pošel, ko je pa tako dolgo klical na pomaganje. Na, kaj

zdaj... Mežnar je teklo po ljudi, ki so spravili Martineca iz zvonika. Položili so ga v posteljo, pa še tedaj ni prišel k zavesti. Jamarjev Pepe je ugotovil, da mu je strlo prsnu koš in spehnilo levo nogo. "Kaj ga je pa zaneslo v zvonik?" so se vsi zapovrsti oglašali. Ali nihče jim ni znal odgovoriti. Morebiti bi to vedel samo Škantin, ki je tudi stal v hiši ob bolnikovi postelji. Pa ta je rajši molčal. Vsaj njemu se je zdelo, da je tako še najbolj prav. Za nocoj, ko je vse tako čudno pri hiši...

Ali Martinec po tej nesreči ni več stopil na svoje noge. Ko je prišel zdravnik in je odredil prevoz v bolnišnico, je Martinec zatulil na ves glas: "Kdo bo pa doma!..." Mislil je pač na Škantina. In na tisti dan, ko je prišel Škantin in mu rekel: Star si... Kaj je Martinec res star? Kako to? Saj je smrt še daleč... Škantin, nikar si ne umišljaj, da boš sedel na mojo hišo! Še tiste lehe ti bom vzel, da veš!...

Jesen je dobila drug obraz: vsa čemerna je postala, bledična, mrtvaška. Dež je pršil tiste dni in nebo se je sklonilo čisto do zemlje. Tudi do Martineceve, ki je nanjo toliko mislil zdaj Škantin. Škantin, ki jo je imel do zdaj samo v najemu. In ko je tako mislil, je nehoti stopil k nizkemu oknu in se zazrl v sivi dan. In v tisti kraj doli proti Martinecu, ki se mu ni zdel več tako meglen.

Pa je prišel spet lep dan. Kakor iz zlata vlit. In sonce, morda poslednje jesensko sonce, je prijazno sijalo na tiho vas. Pri fari je zvonilo. Tudi Sv. Uršula se je oglašila. Pa žalostno, sila žalostno. Saj se je lahko, ko so pa pokopavali Martineca. Tistega, ki je tolikokrat pritrkaval na njene zvonove... Za črnim spredom je šlo malo ljudi. Star človek. — Kaj bi mu delali čast... Ali tudi Škantina je bilo videti. Stopal je v paru z Jamarjevim Petrom. Z glavo je pocineaval. Bila mu je težka. Nič čudno, ko je pa nosila tako težke in velike misli... Pri fari in pri Sv. Uršuli je pa kar nenehoma zvonilo.

(Ivan Ogrin)

vašo zvestobo. Bodite prepričani, da vas bom vedela nagraditi!

Sedaj pa mi hitro pripovedujte! Kdo jo je pripeljal v Petrograd? Odkod je prišla? Kdo je ta žena, ki je tako podobna tisti nesrečni deklici, ki jo je Alkesander Potemkin nekoč ljubil?

— Veličanstvo — odgovori minister Panin, — ta žena je navadna mlada ciganka, vendar pa je izredno lepa.

Prav takšna je, kakršna je bila Elizabeta Voroneov.

Ko je potovala s svojo majhno cigansko četo skozi Oršovo, jo je odkril pisar Vladimir Dembinski.

Spoznal jo je po tisti sliki, ki smo jo razposlali vsem ruskim merodajnim oblastem.

Bilo je torej zelo dobro, da smo se obrnili na oblast.

Do sedaj je že marsikateri mestni ali pa vaški župan poslal v Petrograd kakšno ženo, toda nobena izmed njih ni bila tako podobna Elizabeti Voroneov.

Tako tudi včeraj nisem nič kaj preveč navdušeno verjel, ko so mi javili, da je zopet prišel neki pisar z mlado deklico, ki je izredno podobna sliki, ki smo jo razposlali.

Kmalu pa sem se prepričal, da je tisti mladi pisar delal zelo energično in pogumno.

Ciganko je takoj aretirjal in odpotoval z njo brez odlašanja in izgnanjanja časa v Petrograd.

Najprej je ustavil svojo trojko in se javil pri poveljniku mesta Petrograda.

Ta ga je poslal z deklico k meni. Lahko si predstavljate, kako srečen sem bil, ko sem se prepričal, da je mlada ciganka, ki so jo pripeljali, zares izredno podobna Elizabeti Voroneov.

Katarina je začela razburjeno hoditi po svoji delavni sobi sem in tja.

Še vedno ni mogla verjeti, da je mlada ciganka zares tako podobna nekdanji zaročenki Aleksandra Potemkina, da se bo tudi on sam prevaral.

Dolgo je hodila po sobi, minister Panin pa je mirno čakal na caričino odločitev.

Naposled pa se carica pred njim ustavi.

— Videti jo moram z lastnimi očmi! — vzklikne vladarica Rusije razburjeno.

Njen glas je drhtel.

— Videti jo moram! — Pripeljite jo k meni!

Toda ne — še boljše — jaz sama se bom odpeljala z vami v vašo palačo! — Zapovejte, naj pripravijo kočijo!

Grof Panin se globoko prikloni svoji gospodariči, potem pa odide, da bi zvršil njeno povelje.

Minilo je komaj nekaj minut in minister Panin se je zopet vrnil v Katarininu delavno sobo.

Soba pa je bila prazna.

Carica je bila v svojem budoarju in se preoblačila.

Nekaj trenutkov pozneje je tudi ona prišla v kabinet.

— Takoj, moj dragi grof Panin, sedaj se pa lahko odpeljeva — reče Katarina.

Minister je odšel z njo iz sobe po stopnicah v pritličje, odkoder ju je vodila pot na dvorišče.

Na ulici je čakala zaprta kočija. Panin je pomagal Katarini, da je vstopila, potem pa je ukazal kočijažu:

— Pelji v mojo palačo! — Toda ne vozi po glavnih ulicah temveč po stranskih! Ali si razumel?

— Sem, ekscelenc! — odgovori kočijaž. — Toda po stranskih ulicah bo vožnja mnogo daljša, ne bomo tako hitro prispeli na cilj.

— Nič za to! — reče minister. — Kaj neda, Veličanstvo, nič za to, če bomo prispeli dest minut pozneje v

mojo palačo?

— Zakaj, dragi grof? — vpraša carica.

— Mislim, Veličanstvo, da bi ne bilo baš priporočljivo, da bi se po glavnih ulicah vozila v mojo palačo.

— Res je, kar pravite! Vozila se bova sicer dalje časa, če bomo krenili po stranskih ulicah, vendar pa si bova toliko na dobičku, da naju ne bo nihče videl — reče carica Katarina. — Sedaj pa naprej, saj smo že itak predolgo stali tukaj!

Zaprta kočija je oddrdala.

Na njej ni bilo nobenega carskega znamenja.

Čez kakšne četrte ure pa se je ustavila pred lepo palačo ministra Panina, v kateri je stanoval on sam.

Naši čitalci vedo, da je bil Panin neoženjen in da se pod nobenim pogojem ne bi hotel ženiti.

Vendar pa so ljudje pripovedovali o njem mnogo povesti, ki so bile zelo zanimive.

V Petrogradu je živela marsikatera lepa dama, ki je pordečela, kadar je v družbi slišala njegovo ime.

Stari minister Panin pa je v družbi svojih ožjih prijateljev po navadi govoril:

— Čemu naj bi se ženil? Mar sem neumen? — Dokler bo drugih norcev na svetu, ki se bodo ženili, ne bo treba meni stopiti z nevesto pred oltar.

Panin je potisnil glavo skozi okno in ukazal kočijažu:

— Poženi dalje! Ustavi pred seranskim vhom!

Kočijaž požene konje.

Ko pa so prispeli v vrt pred stranski vhod v palačo, je minister skočil na tla in pomagal Katarini, da je izstopila.

Odpeljal je carico v palačo.

Vodil jo je po stopnicah v tretjo nadstropje in odprl vrata zelo elegantno urejenega salona, v katerem ni bilo nikogar.

Katarina se je razočarano ozirala okrog sebe.

— Kje je deklica? — vzklikne Katarina. — Misilla sem, da jo bom tukaj našla. — Saj ste mi rekli.

Panin stopi k carici.

— Veličanstvo — reče Katarinin prvi minister, — ciganka se nahaja v zadnji sobi. Če smem Vašemu Veličanstvu svetovati, bi vam dejal, da se pod nobenim pogojem ne pogovarjate z njo! — Mislim nareč, da bi to ne bilo primerno.

Pomislite samo, če bi ta ciganka začela pozneje klepetati — človek ne more nikdar vedeti...

— Vašo previdnost smatram za popolnoma utemeljeno, Panin, vem, da imate prav — odvrne carica Katarina — vendar pa jo hočem na vsak način videti!

Ko bi vi vedeli, kako nestrpna sem že!

Saj od tega je vse odvisno! Če je zares tako podobna Elizabeti Voroneov — če bo Aleksander zares mislil, da je to ona — njegova nekdanja zaročenka...

— Vaše Veličanstvo jo bo lahko videlo — odgovori stari minister Panin.

Ta vrata imajo majhno stekleno okence, ki ga človek lahko premika kakor ga hoče. — Bodite tako prijazni, Veličanstvo, in stopite bliže!

Odprl bom okence in Vaše Veličanstvo bo deklico opazovalo, ne da bi se ona tega zavedala.

— Naprej! — zapove carica. — Pripravljena sem.

Katarina stopi k vratom.

Grof Panin premakne neslišno majhno okence, ki se je nahajalo v vratih in da Katarini z roko znamenje, naj pogleda v sosedno sobo.

To okence je bilo zelo majhno.

Carica Katarina se skloni k odprtim in pogleda v sosedno sobo, ki je bila tudi izredno elegantno in razkošno urejena in ni prav nič zaostajala z salonom.

Toda že v naslednjem hipu je Katarina skorja kriknila od začudenja in presenečenja.

Z obema rokama si je morala stisniti usta, da ni zavpila in da je ni deklica v sosedni sobi slišala.

V sredini sobe je pri neki mizi sedela neka deklica.

Glavo si je podprla z rokama in sanjavo zrla predse.

Bila je lepa kakor angel.

Katarina je strašno prebledela.

— Elizabeta — zašepeče ruska carica prestrašeno, — saj to je Elizabeta Voroneov... To je ona! — Pri Bogu, to je Elizabeta Voroneov sama!

— Ne bodite vendar smešni, Veličanstvo — zašepeče Panin — ta ne navadna in čudna podobnost s pokojnico vas je preslepila, ta deklica pa je navadna ciganka!

Kako bi vendar mogla biti ta deklica Elizabeta Voroneov?

Nekdanja zaročenka Aleksandra Potemkina počiva na dnu reke Neve. — Saj so jo požrli umazani valovi carske reke tisto noč, ko je prodrla voda v vodno celico Petro-pavlovske trdnjave in je divjala nad mestom tako strašna nevihta.

Katarina je stala nekaj časa kakor prikovana.

Zdelo se je, da se nikakor ne more pomiriti in se pripraviti k temu, da bi trezno mislila.

Potem pa se je naposled s silo zdramila.

— Res je, kar pravite, moj dragi minister Panin! — vzklikne Katarina in si oddahne.

Elizabeta Voroneov je mrtva!

Mrtva je in ne bo nikoli več oživela. — Nikoli več mi ne bo stopila na pot!

Toda ta sličnost!

To je vendar isti obraz. — To je Elizabetin obraz!

To so tiste poteze, ki sem jih vedno tako sovražila, ki sem jih vedno prezirala! (Nadaljevanje.)